

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Навчально-науковий інститут економіки,
управління та адміністрування

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

ДОПУСКАЮ ДО ЗАХИСТУ
Гарант освітньої програми

_____ Неізнестна О.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

«_____» _____ 20____ року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр»

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа і страхування»

освітньої програми «Фінанси, банківська справа і страхування»

на тему: «Фінансова безпека бізнесу: сутність, складові,
механізм досягнення»

Виконав:

здобувач вищої освіти

Гребенюк Інна Володимирівна

(прізвище, ім'я, по-батькові)

_____ (підпис)

Керівник:

Завідувач кафедри маркетингу, менеджменту та
публічного адміністрування д.е.н., доц. Іванова Н.С.

(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

Засвідчую, що у кваліфікаційній
роботі немає запозичень з праць
інших авторів без відповідних
посилань

Здобувач вищої освіти _____

(підпис)

Кривий Ріг
2020

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
імені Михайла Туган-Барановського

Навчально-науковий інститут економіки, управління та адміністрування
Кафедра фінансів, обліку та оподаткування
Форма здобуття вищої освіти Денна
Ступінь магістр
Освітня програма 072 «Фінанси, банківська справа і страхування»

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Гарант освітньої програми

_____ О.В Неізнестна
підпис

«_____» _____ 20__ р.

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ ВИЩОЇ ОСВІТИ
Гребенюк Інні Володимирівні

1. Тема роботи «Фінансова безпека бізнесу: сутність, складові, механізм досягнення»

Керівник роботи Іванова Н.С., д.е.н., доцент

затверджені наказом по університету від 16.09.2020р. № 306с

2. Строк подання студентом роботи «07» грудня 2020 р.

3. Вихідні дані до роботи: наукова і періодична література з теми дослідження, данні мережі Internet, монографії, підручники, навчальні посібники, фінансова звітність Львівської кондитерської фабрики «Світоч»

4. Зміст (перелік питань, які потрібно розробити: 1) Теоретико – методичні основи забезпечення фінансової безпеки. 2) Дослідження аспектів управління фінансової безпеки. 3) Оцінка системи фінансової безпеки підприємства.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): таблиці, схеми, рисунки

6. Дата видачі завдання «17» вересня 2020р.

7. Календарний план

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Вибір напрямку дослідження, аналіз бази та літературних джерел, визначення об'єкту, предмету та завдань дослідження. Формулювання, обґрунтування та затвердження теми кваліфікаційної роботи	до 16.09.2020	
2	Аналіз та узагальнення теоретичних розробок теми кваліфікаційної роботи	до 05.10.2020	
3	Опис методики дослідження предмету кваліфікаційної роботи	до 19.10.2020	
4	Апробація методики аналізу предмету кваліфікаційної роботи	до 16.11.2020	
5	Формування висновків та рекомендацій щодо розв'язання проблеми, встановлених в результаті аналізу	до 30.11.2020	
6	Оформлення та представлення роботи на кафедрі	до 07.12.2020	
7	Перевірка кваліфікаційної роботи на унікальність тексту	до 11.12.2020	
8	Оформлення презентаційних матеріалів, проходження нормоконтролю	до 14.12.2020	

Здобувач ВО

(підпис)

_____ Гребенюк І.В.

Керівник роботи

(підпис)

_____ Іванова Н.С.

РЕФЕРАТ

Загальна кількість в роботі:

Сторінок 59,   Рисуноків 7,   Таблиць 12,   додатків 2,
графічного матеріалу _____,   використаних джерел 29

- Об'єкт дослідження: фінансово – економічні відносини, пов'язані з формуванням фінансової безпеки досліджуваної компанії.
- Предмет дослідження: умови формування фінансової безпеки підприємства
- Мета дослідження: розробка заходів забезпечення фінансової безпеки
- Методи дослідження: метод синтезу, теоретико – аналітичний метод, метод аналізу, метод статистичних порівнянь, метод узагальнення, метод індукції та дедукції, метод інтегральної оцінки
- Основні результати дослідження: оцінено основні економічні показники діяльності підприємства на основі яких був проведений аналіз фінансової безпеки за допомогою оцінки ймовірності банкрутства та інтегрального показника, було розроблено рекомендації щодо покращення досліджуваного аспекта
- Ключові слова: фінансова безпека підприємства, фінансова стратегія, платоспроможність підприємства, ймовірність банкрутства, інтегральна оцінка

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
1. Теоретико – методичні основи забезпечення фінансової безпеки підприємства.....	8
2. Характеристика «Львівської кондитерської фабрики «Світоч» та аналіз техніко – економічних показників його діяльності	19
3. Оцінка фінансової безпеки «Львівської кондитерської фабрики «Світоч» ..	30
ВИСНОВКИ І РЕКОМЕНДАЦІЇ.....	39
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	46
ДОДАТКИ А – Б	48 - 59

ВСТУП

Поступовий перехід економіки України на ринкові відносини, спричиняє появу таких проблем, як: ускладнення умов господарювання та зростання конкуренції між господарюючими об'єктами, що може призвести до погіршення їх фінансового стану, що у свою чергу, може призвести до банкрутства. Тому необхідним є розробка, впровадження адаптивних механізмів забезпечення фінансової безпеки підприємства, спрямованих на підтримку стійкого функціонування і розвитку його фінансової системи в умовах нестабільного зовнішньоекономічного середовища.

Актуальність теми полягає в тому, що фінансова безпека є одним з головних «ключів» підприємства для ведення стабільної економічної діяльності. Проте, невирішеність проблем у цій сфері не дозволяє забезпечити відповідний рівень фінансового захисту та зростання, і тим самим ускладнює здійснення ефективної реструктуризації економіки. Тому актуальним напрямком сталого функціонування українських підприємств є ефективне управління їх фінансовою безпекою. Саме тому обрана тема кваліфікаційної роботи є актуальною та важливою як для конкретного підприємства так і для економіки країни в цілому.

Дослідженню управлінням фінансовою безпекою підприємства, її впливами, складовими, розвитком та вдосконаленням присвячено чимало наукових праць, серед яких роботи Ареф'єва О. В. [1], Барановського О.І. [4], Блажевича О.Г. [6], Бойкевича О.Р. [13], Васильцева Т.Г. [12], Демченка І.В. [2], Єрмошенко М.М. [7], Картузова Є.П. [9], Кириченко О.А. [3], Мойсеєнко І.П. [8], Мунтіяна В.І. [16], Терещенко О.О. [20], Шлемко В.Т. [15] та ін.

Утім в науковій літературі немає єдиного та чітко сформульованого підходу щодо трактування цього поняття, а думки науковців розходяться при визначенні елементів та складових фінансової безпеки підприємства.

Метою кваліфікаційної роботи є розробка заходів забезпечення фінансової безпеки досліджуваного підприємства.

Реалізація даної мети вимагає постановку і вирішення наступних завдань:

- розкрити поняття, дослідити місце та роль, сутність та значення фінансової безпеки у економічній структурі підприємства;
- оцінити та проаналізувати техніко – економічні показники досліджуваного підприємства;
- ознайомитися з методичними підходами оцінки фінансової безпеки на підприємстві;
- провести аналіз фінансової безпеки досліджуваного підприємства за допомогою оцінки ймовірності банкрутства та інтегрального показника;
- розробити напрями оптимізації фінансової безпеки підприємства.

Об'єктом дослідження є сукупність фінансово-економічних відносин, пов'язаних з формуванням фінансової безпеки виробничого підприємства «Світоч».

Предметом кваліфікаційної роботи є теоретичні та практичні умови формування фінансової безпеки підприємства, оцінка її стану та шляхи покращення.

Джерелами інформації для написання кваліфікаційної роботи виступили установчі документи підприємства та елементи його фінансової та статистичної звітності: «Баланс» (Форма №1); «Звіт про фінансові результати» (Форма №2); а також монографії, наукові публікації та матеріали конференцій.

Для вирішення поставлених завдань в роботі застосовувались такі методи дослідження, як: метод синтезу (при вивченні основних напрямів сучасних досліджень з теми роботи), теоретико-аналітичний метод (під час вивчення основних складових фінансової безпеки підприємства), метод аналізу (при опрацюванні статистичного матеріалу), горизонтальний аналіз, вертикальний аналіз, метод статистичних порівнянь, метод узагальнення (при формулюванні висновків), інтегральний метод та метод індунції та дедукції. Аналіз проводився за допомогою використання пакету прикладних програм MS Excel та MS Word.

Крім того, застосовувалися прийоми спостереження, групування, класифікації та графічне зображення результатів.

1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах ринкових відносин, коли держава вже не відповідає за результати фінансово-господарської діяльності підприємства, забезпечення фінансової безпеки стає однією з найбільш важливих і актуальних проблем його життєдіяльності.

«Система фінансової безпеки відіграє одну з провідних ролей, оскільки стабільне функціонування, зростання економічного потенціалу будь-якого підприємства в умовах ринкових відносин багато в чому залежить від її надійності. Практика і наукові дослідження свідчать, що організація сучасної підприємницької діяльності потребує доопрацювання і створення системи фінансової безпеки, яка б урахувала ті негативи, що може спричинити кожна сторона або економічна дія щодо підприємства. Серед вітчизняних і зарубіжних учених-економістів немає єдиного визначення терміна "фінансова безпека". Водночас, принципових розходжень у підходах до трактування змісту цієї економічної категорії немає» [18].

Фінансова безпека – найважливіша якісна характеристика економічної системи, яка визначає її здатність підтримувати нормальні умови функціонування, стійке забезпечення ресурсами та розвиток, а також послідовну реалізацію економічних інтересів (рис. 1.1).

Рисунок 1.1 - Сучасне розуміння поняття безпека підприємства

На рівні суб'єктів господарювання комплексне дослідження сутності поняття «фінансова безпека» як самостійного об'єкту управління в сучасній літературі ще не отримало відображення і його ідентифікують лише як один з елементів економічної безпеки.

«Для більш чіткого розуміння поняття фінансової безпеки підприємства та його ролі, необхідно звернути увагу на те, що фінансова безпека є частиною системи економічної безпеки. В конкретному випадку можна навіть зробити висновок про те, що фінансова безпека підприємства є частиною фінансової безпеки регіону, яка, у свою чергу, входить у фінансову безпеку держави» [22].

«Наявність у складі економічної безпеки підприємства фінансової складової має суттєве методологічне і методичне значення. Поняття «фінансова безпека підприємства» має враховувати сутність фінансової безпеки держави, під якою розуміється такий стан фінансово-кредитної сфери держави, який характеризується збалансованістю і якістю системної сукупності фінансових інструментів, технологій і послуг, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх негативних чинників (загроз), здатністю цієї сфери забезпечувати захист національних фінансових інтересів, достатні обсяги фінансових ресурсів для всіх суб'єктів господарювання і населення» [10].

У таблиці 1.1 наведені трактування вчених по кожному з підходів поняття «фінансова безпека підприємства».

Таблиця 1.1 - Тракткування поняття «фінансова безпека підприємства» за різними авторами

Джерело	Трактування поняття «фінансова безпека підприємства»
1	2
Підхід: фінансова безпека розглядається як складова економічної безпеки підприємства	
Чібісова І.В. [23]	фінансова безпека підприємства – це складова економічної безпеки підприємства, яка полягає у наявності такого його фінансового стану, який характеризується: збалансованістю і якістю фінансових інструментів, технологій і послуг; стійкістю до загроз.
Козак Л.С., Багровецька І.В. [14]	фінансова безпека підприємства – це важлива складова частина економічної безпеки, що базується на незалежності, ефективності і конкурентоспроможності господарюючого суб'єкта, яка відображається через систему критеріїв і показників його фінансового стану, що характеризують збалансованість фінансів, достатню ліквідність активів і наявність необхідних резервів.
Підхід: фінансова безпека розглядається як стан, що забезпечує захищеність фінансових інтересів від ідентифікованих реальних і потенційних загроз зовнішнього й внутрішнього характерів, фінансову рівновагу, стабільність, платоспроможність і ліквідність, тощо.	
Бланк І. А. [7]	фінансова безпека підприємства - це кількісно і якісно детермінований рівень фінансового стану підприємства, що забезпечує стабільну захищеність його потенційних загроз зовнішнього й внутрішнього характерів, параметри якого визначаються на основі його фінансової філософії й створюють необхідні передумови фінансової підтримки його стійкого зростання в поточному й перспективному періодах.
Горячева К.С. [21]	фінансова безпека підприємства – це фінансовий стан, який характеризується, по - перше, збалансованістю і якістю сукупності фінансових інструментів, технологій і послуг, котрі використовуються підприємством, по-друге, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх загроз, по-третє, здатністю фінансової системи підприємства забезпечувати реалізацію власних фінансових інтересів, місії і завдань достатніми обсягами фінансових ресурсів, по-четверте, забезпечувати ефективний і сталий розвиток цієї фінансової системи.
Підхід: фінансова безпека розглядається як здатність здійснювати ефективно і стабільно свою діяльність або ефективно використовувати потенціал підприємства та ресурси	

Єпіфанов А.О., Пластун О.Л. [19]	фінансова безпека розглядається як здатність суб'єкта підприємництва здійснювати фінансова безпека розглядається як здатність суб'єкта підприємництва здійснювати використання сукупності взаємопов'язаних діагностичних, інструментальних та контрольних заходів фінансового характеру, що мають оптимізувати використання фінансових ресурсів, забезпечити належний їх рівень та анулювати вплив ризиків.
Журавка О.С., Бондаренко Є.К. [22]	сутність фінансової безпеки полягає у здатності суб'єкта підприємництва здійснювати свою господарську, в тому числі й фінансову діяльність, ефективно і стабільно шляхом використання сукупності взаємопов'язаних діагностичних, інструментальних та контрольних заходів фінансового характеру, що мають оптимізувати використання фінансових ресурсів.
Ареф'єва О.В., Кузенко Т.Б. [17]	використання корпоративних ресурсів, виражений у найкращих значеннях фінансових показників прибутковості й рентабельності бізнесу, якості управління та використання основних і оборотних коштів, структури його капіталу, норми виплат за цінними паперами підприємства, а також курсової вартості його цінних паперів як синтетичного індикатора поточного фінансово-господарського стану підприємства й перспектив його технологічного та фінансового розвитку.
Підхід: фінансова безпека розглядається як здатність підприємства самостійно розробляти і проводити фінансову стратегію	
Папехин Р. С. [5]	розглядає фінансову безпеку як здатність підприємства самостійно розробляти і проводити фінансову стратегію відповідно до мети загальної корпоративної стратегії в умовах невизначеності й конкурентного середовища.
Гукова А.В., Анікіна І.Д. [10]	сутність фінансової безпеки підприємства полягає в здатності підприємства самостійно розробляти й проводити фінансову стратегію, відповідно до цілей корпоративної стратегії в умовах невизначеного й конкурентного середовища
Підхід: фінансова безпека розглядається як діяльність з управління ризиками	
Кириченко О.А., Кудря І.В. [15]	фінансову безпеку підприємства визначають як діяльність управління ризиками та захисту інтересів підприємства від зовнішніх і внутрішніх загроз з метою забезпечення стабільного розвитку підприємництва та зростання його власного капіталу в поточній та стратегічній перспективах
Куцик В.І., Бартиш А.І. [19]	фінансова безпека підприємства – це діяльність з управління ризиками та захисту інтересів підприємства від зовнішніх та внутрішніх загроз з метою забезпечення стабільного розвитку підприємництва та росту власного капіталу в поточній та стратегічній перспективах
Підхід: фінансова безпека розглядається як система, що забезпечує стабільність важливих фінансових пропорцій розвитку підприємства або збалансований стан	

Кудрицька Ж.В. [18]	під фінансовою безпекою підприємства слід розуміти збалансований стан його елементів та підсистем як окремої економічної системи, що можуть бути виражені кількісними чи якісними показниками та характеризується стійкістю до негативних впливів внутрішнього та зовнішнього середовища та здатністю забезпечити її ефективне функціонування, стабільність розвитку та економічного зростання.
Підхід: фінансова безпека розглядається як специфічний вид відносин	
Сорокіна О.М. [12]	фінансова безпека підприємства визначається як специфічний вид економічних відносин, які виникають між підприємством і суб'єктами його зовнішнього оточення щодо забезпечення оптимального фінансового стану, в якому має перебувати підприємство для реалізації своєї стратегії та який характеризується здатністю підприємства протистояти зовнішнім і внутрішнім загрозам

Проаналізувавши таблицю 1.1, ми робимо висновок що, найбільш розповсюдженим є підхід, за яким автори розглядають фінансову безпеку підприємства «як функціональну складову економічної безпеки підприємства, яка полягає у наявності такого його фінансового стану, який характеризується: збалансованістю і якістю фінансових інструментів, технологій і послуг; стійкістю до загроз; здатністю підприємства забезпечувати реалізацію фінансових інтересів, а також місії і завдань достатніми обсягами фінансових ресурсів; а також спрямованістю на ефективний і сталий розвиток». Прихильниками такого підходу є: Чібісова І.В., Козак Л. С. та Багровецька І.В. та інші [14].

Неординарний підхід використовує Сорокіна О. М. розглядаючи зміст поняття «фінансова безпека». На її думку, «фінансова безпека підприємства визначається як специфічний вид економічних відносин, які виникають між підприємством і суб'єктами його зовнішнього оточення щодо забезпечення оптимального фінансового стану, в якому має перебувати підприємство для реалізації своєї стратегії та який характеризується здатністю підприємства протистояти зовнішнім і внутрішнім загрозам»[11].

Важливими основними категоріями, які можна віднести до понятійного апарату або механізму фінансової безпеки компанії можуть являтися:

1. Об'єктом фінансової безпеки підприємства виступає фінансова діяльність підприємства, безпеку якої необхідно забезпечити (фінансова діяльність – це процес, на який спрямовується функціонування підсистеми забезпечення фінансової безпеки).

2. Суб'єкти фінансової безпеки – це керівництво підприємства і його персонал незалежно від займаних посад і виконуваних обов'язків.

3. Предмет фінансової безпеки підприємства полягає у діяльності суб'єктів фінансової безпеки як реалізації принципів, функцій, стратегічної програми або конкретних заходів з забезпечення фінансової безпеки, яка спрямована на об'єкти фінансової безпеки.

4. Основна мета забезпечення фінансової безпеки впливає із сутності «фінансової безпеки підприємства і полягає у безперервному й сталому підтриманні такого стану фінансової діяльності, який характеризується збалансованістю і якістю всіх фінансових інструментів, технологій і фінансових послуг, які використовуються підприємством, стійкістю до впливу внутрішніх і зовнішніх загроз, здатністю фінансової системи підприємства забезпечувати реалізацію його фінансових інтересів, місії і завдань достатніми обсягами фінансових ресурсів, а також – розвиток цієї системи» [13].

«До складу фінансових інструментів забезпечення фінансової безпеки підприємства, що визначають його фінансові відносини можна віднести: платіжні інструменти (доручення, акредитив і ін.), кредитні інструменти (угоди про кредитування), депозитні інструменти (депозитні сертифікати, угоди), інвестиційні інструменти (акції, паї), інструменти страхування (страхова угода)» [13].

Методологічний апарат забезпечення фінансової безпеки підприємства може включати такі методи, як: техніко-економічні розрахунки, балансовий, економіко-статистичний, економіко-математичний, експертних оцінок, дисконтованої вартості, амортизації активів, реінжинірингу, логістики, аудиту, оптимізації оподаткування, імітаційної гри.

Як і будь-яке управління, управління фінансово-економічною безпекою має здійснюватися за певними правилами, тобто принципами, та на основі відповідних методів управління.

«Головними є наступні принципи управління фінансово-економічною безпекою підприємства:

- системність побудови – усі елементи системи управління фінансово-економічною безпекою підприємства мають бути взаємопов'язані та взаємоузгоджені;

- інтегрованість із загальною системою менеджменту – система управління фінансово-економічною безпекою підприємства має бути органічно інтегрована у загальну систему менеджменту підприємства;

- інтегрованість із системою управління економічною безпекою підприємства – система управління фінансово-економічною безпекою підприємства має бути органічно інтегрована у загальну систему управління економічною безпекою підприємства;

- спрямованість на стратегічні цілі фінансово-економічного розвитку підприємства – усі прийняті управлінські рішення не повинні суперечити загальній стратегії фінансово-економічного розвитку підприємства;

- об'єктивність – управлінські рішення мають розроблятися з урахуванням об'єктивних економічних законів, на основі глибокого аналізу ситуації з застосуванням наукових методів пізнання;

- комплексний характер управлінських рішень – усі прийняті управлінські рішення мають бути збалансованими, несуперечливими;

- оперативність та динамічність управління – система управління фінансово-економічною безпекою має забезпечувати швидку реакцію

підприємства на появу реальних та потенційних загроз та своєчасне прийняття відповідних управлінських рішень;

– варіативність підходів до розробки окремих управлінських рішень – кожне управлінське рішення у сфері фінансово - економічної безпеки повинне розроблятися у кількох альтернативних варіантах, враховуючи визначені критерії;

– принцип неперервності моніторингу зовнішнього середовища підприємства – моніторинг зовнішнього середовища підприємства у зв'язку з його високим динамізмом та невизначеністю має відбуватися постійно з метою своєчасного виявлення та ідентифікації загроз фінансово-економічним інтересам підприємства;

– адекватність реагування на окремі загрози фінансовим інтересам – заходи стосовно реагування на загрози фінансово - економічним інтересам підприємства мають розроблятися відповідно до визначених критеріїв, наприклад, ймовірність реалізації загрози, величина можливих збитків; пріоритетної реакції потребують загрози з високою ймовірністю реалізації та (або) з великим обсягом можливої шкоди підприємству;

– гнучкість управління (адаптивність сформованої системи фінансової безпеки) – система управління фінансово-економічною безпекою підприємства, її елементи мусять адаптуватися до змін чинників зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства; розроблені чи прийняті управлінські рішення мають швидко коригуватися, якщо цього вимагає зміна зовнішнього чи внутрішнього середовища підприємства;

– ефективність управлінських рішень, що приймаються – витрати на заходи з ліквідації, нейтралізації чи мінімізації загроз фінансово-економічним інтересам підприємства мають бути меншими, ніж можливі збитки від їх реалізації;

– законність управлінських рішень – усі прийняті управлінські рішення повинні мати легітимний характер і не суперечити чинному законодавству;

– стимулювання та відповідальність персоналу і керівництва за стан фінансової безпеки підприємства – має бути розроблена дієва і ефективна система стимулів та відповідальності посадових осіб за стан фінансово-економічної безпеки підприємства»[19].

У науковій літературі виділяють три рівні фінансової безпеки – держави, підприємства та особи. Зона спільних інтересів усіх вказаних суб'єктів обмежується сталим економіко-правовим середовищем. Проте існує суперечність між інтересами різних рівнів економічної безпеки загалом та фінансової зокрема. Так, на рівні підприємства основним інтересом є відтворення процесу виробництва, на рівні держави – перерозподіл ресурсів, а на рівні особи – споживання благ.

Фінансова безпека підприємства є динамічною ознакою фінансового стану підприємства, яка відображає його стійкість до внутрішніх і зовнішніх загроз, здатність до сталого й збалансованого розвитку та захисту своїх фінансових інтересів.

«Основними умовами забезпечення фінансової безпеки підприємства можуть стати:

- високий ступінь гармонізації й узгодження фінансових інтересів підприємства з інтересами оточуючого середовища та інтересами його персоналу;

- збалансованість і комплексність фінансових інструментів і технологій, які використовуються на підприємстві;

- постійний і динамічний розвиток фінансової системи (підсистеми) підприємства»[8].

Важливою умовою забезпечення фінансової безпеки підприємства є диверсифікація його активів, гармонійний розвиток усіх сфер його діяльності. У кожен момент часу рівень фінансової безпеки підприємства визначається впливом зовнішніх та внутрішніх чинників, якими є:

- неефективне управління оборотними засобами і структурою капіталу (неякісний управлінський та бухгалтерський облік);

- відсутність або неефективний контроль за співвідношенням основних та оборотних засобів, власного й залученого капіталу;

- застосування конкурентами недобросовісних методів і способів у конкурентній боротьбі;

- відсутність або недостатній контроль за структурою вкладів, співвідношенням часток фінансового портфеля за ризиковістю та прибутковістю;

- негативний вплив форс-мажорних або близьких до них чинників.

Рівень фінансової безпеки характеризує здатність підприємства протистояти її загрозам або усувати збитки від негативних впливів на різноманітні аспекти безпеки. У цьому випадку під загрозою фінансовій безпеці розуміють потенційні або реальні дії фізичних чи юридичних осіб, що порушують стан захищеності суб'єкта підприємницької діяльності та здатні призвести до припинення його діяльності або до фінансових й інших втрат. Загрози відображають зовнішні та внутрішні умови, в яких здійснює свою діяльність підприємство, а також взаємозв'язки підприємства з навколишнім середовищем. Загроза фінансовій безпеці підприємства кількісно може визначатися як величина збитку або інший інтегральний показник, що характеризує ступінь зниження економічного потенціалу підприємства (рис. 1.2).

«Важливість проблеми забезпечення фінансової безпеки підприємства визначає такі головні сфери діяльності для створення ефективною системи фінансової безпеки підприємства та механізму її моніторингу, як: стратегічне планування фінансово-господарської діяльності підприємства; бюджетування як найефективніший метод планування з метою забезпечення безпеки; оперативне управління фінансово-господарською діяльністю підприємства; організація поточного контролю за виконанням планів (програм) діяльності підприємства та фінансовими бюджетами»[21].

Методом забезпечення фінансової безпеки підприємства виступає спосіб її забезпечення. Метод передбачає наявність інструменту фінансової діяльності,

яким є певне фінансове знаряддя (фінансова технологія), що використовується в процесі реалізації відповідного методу.

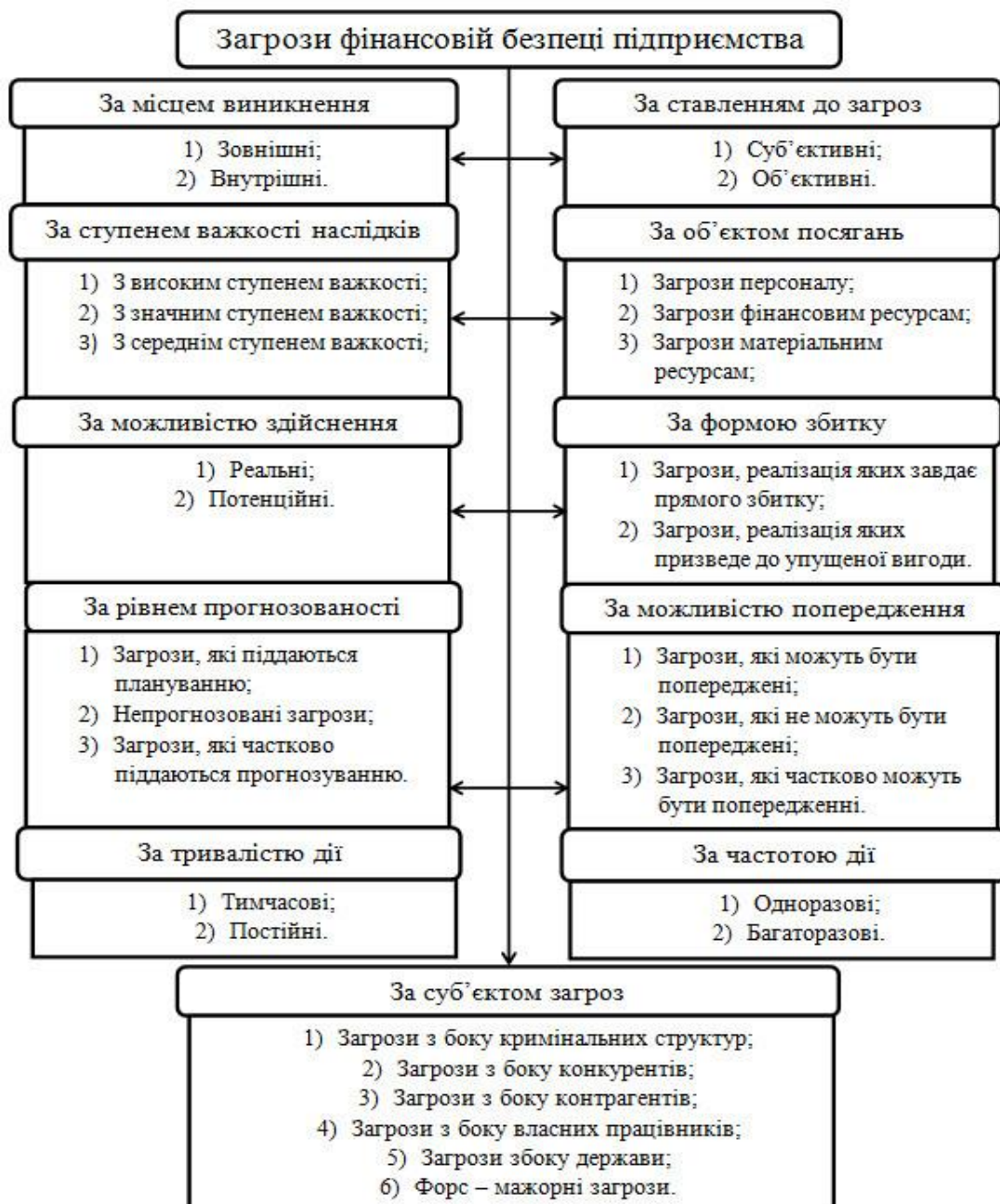

Рисунок 1.2 - Класифікація загроз фінансовій безпеці підприємства

Важливим кроком на шляху забезпечення фінансової безпеки підприємства є розробка концепції фінансової безпеки.

«Концепція фінансової безпеки – це певна сукупність поглядів на забезпечення фінансової безпеки, яка передбачає також комплексне визначення загроз і системне розуміння шляхів їх усунення. Концепція має включати шляхи виявлення й усунення загроз, принципи, які необхідно при цьому застосовувати, сукупність прогнозованих ситуацій зі станом фінансової безпеки, інструменти і технології, потрібні для цього, а також алгоритм забезпечення фінансової безпеки»[19].

Для розробки концепції фінансової безпеки виділяють головні функції управління фінансовою безпекою підприємства як управлінської системи: організація, аналіз, планування, мотивація та контроль.

1. Організація управління фінансовою безпекою на підприємстві.

Виконання даної функції передбачає:

- формування організаційної схеми управління фінансовою безпекою, встановлення центрів відповідальності за виконання його завдань;
- визначення прав, обов'язків, відповідальності керівників та працівників окремих структурних підрозділів за рівень фінансової безпеки підприємства;
- організація постійного моніторингу рівня фінансової безпеки.

2. Аналіз рівня фінансово-економічної безпеки компанії включає аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища з метою виявлення загроз її фінансово-економічним інтересам, оцінки загроз, що оцінюють ризики компанії. їх реалізація, можливі наслідки для компанії, а також розрахунок та оцінка ключових показників фінансової та економічної безпеки.

3. Спланування комплексу заходів щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки компанії. На основі аналізу рівня фінансово-економічної безпеки компанії здійснюється стратегічне, поточне (тактичне) та оперативне планування фінансово-економічної безпеки компанії. Результатом стратегічного планування повинна стати стратегія, спрямована на забезпечення фінансово-економічної безпеки компанії. Поточне планування включає розробку поточних фінансових планів бізнесу, операційних і короткострокових фінансових планів бізнесу.

4. Мотивація до прийняття ефективних управлінських рішень щодо забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства та їх належне виконання пов'язана зі створенням стимулів та штрафних санкцій за фінансово-економічну безпеку компанії та окремих виконавців рішень щодо досягнення або невдалих цілей управління, нормативних показників фінансово-економічної безпеки, виконання або невиконання запланованих завдань.

5. Контроль за виконанням управлінських рішень у сфері фінансово-економічної безпеки підприємства передбачає первинний, поточний та остаточний контроль за виконанням рішень у сфері фінансово-економічної безпеки. компанії і включає, зокрема, вибір закономірностей, виявлення відхилень та виявлення їх причин, прийняття рішень щодо усунення виявлених відхилень.

Аналізуючи все вищесказане можна сказати що, поєднання правильної організації управління фінансової безпеки підприємства, аналіз її рівня, планування комплексу заходів для підтримки фінансової безпеки, контроль та мотивація прийняття управлінських рішень дозволять забезпечити ефективне управління фінансово – економічною безпекою компанії.

Для оцінки рівня фінансової безпеки існує велике різноманіття методів та підходів, що характеризують її, це призвело до їх додаткового групування та систематизації (рис. 3.1).

Рисунок 1.3 – Систематизація підходів оцінки рівня фінансової безпеки підприємства*

* складено автором на основі [25]

«Індикаторний підхід є одним із найбільш поширених та полягає у розрахунку показників та коефіцієнтів, що характеризують діяльність підприємства, та їх порівнянні з нормативними значеннями. Це найпростіший метод аналізу рівня фінансової безпеки, який потребує найменше витрат часу та спеціальних умінь, а також дає змогу швидко відстежувати негативні тенденції у діяльності підприємства. Проте доволі складним є питання нормативних значень коефіцієнтів, які не завжди враховують зміни у зовнішньому середовищі підприємства та саму специфіку його діяльності»[25].

«Ресурсно-функціональний підхід полягає в аналізі використання власних та позикових фінансових ресурсів та їх визначенні окремо за кожним функціональним складником. Дані методи є доволі вузькими, адже фактично ототожнюють фінансову безпеку з використанням фінансових ресурсів, не враховуючи інші аспекти діяльності підприємства»[25].

Найчастіше для аналізу рівня фінансової безпеки використовують метод оцінки ймовірності банкрутства, вони засновані на використанні моделей прогнозування банкрутства. Найпоширенішими є зарубіжні моделі Альтмана, Таффлера – Тішоу, Спрінггейта, Бівера, але вони не враховують специфіки вітчизняної економіки, яка суттєво відрізняється від західної. Також доволі популярними являються моделі вітчизняних вчених Терещенко та Матвійчука, вони більш адаптовані до особливостей української економіки, але також є досить загальними та не враховують специфіку галузі, в якій працюють підприємства. Головною перевагою методу аналізу фінансової безпеки за допомогою ймовірності банкрутства є його простота та швидкість обчислення, тому його можна використовувати як швидку діагностику.

Іншим популярним та більш оптимальним підходом до визначення рівня економічної безпеки є інтегрований підхід. Він передбачає інтегрування показника в єдине значення, що й визначає рівень фінансової безпеки. Цей підхід дозволяє дослідити різні аспекти функціонування фабрики та адаптувати

обраний метод до конкретного підприємства. Однак, хоча цей підхід був розроблений порівняно недавно, він не повністю враховує політичну та економічну ситуації. Саме за цим методом та аналізом ймовірності банкрутства ми будемо оцінювати фінансову безпеку досліджуваного підприємства в наступних розділах.

2. ХАРАКТЕРИСТИКА «ЛЬВІВСЬКОЇ КОНДИТЕРСЬКОЇ ФАБРИКИ «СВІТОЧ» ТА АНАЛІЗ ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ЇЇГО ДІЯЛЬНОСТІ

«Львівська кондитерська фабрика «Світоч» - одне з найстаріших підприємств в кондитерській галузі України, провідний вітчизняний виробник. Співробітники «Світоча» є носіями понадвікових традицій у виробництві шоколаду і шоколадних цукерок.

У 1998 році львівська фабрика увійшла до групи компаній Nestlé S.A. (Швейцарія), світового лідера з виробництва продуктів харчування. Зараз компанія реалізує політику довгострокового розвитку фабрики, спрямовану на досягнення світового рівня якості Nestlé.

Сьогодні «Світоч» - сучасне високотехнологічне, науково містке підприємство, що динамічно розвивається. Діють лінії з виробництва вафель, шоколадних плиток та цукерок, принципово нове автоматизоване виробництво з підготовки шоколадних мас. Наприкінці 2009 року на фабриці була введена в експлуатацію нова лінія з виробництва кавових стіків Nescafe. Успішна реалізація цього проекту ознаменувала перехід «Світоча» на якісно новий рівень: від місцевої кондитерської фабрики до регіонального виробничого центру Nestlé у таких напрямках бізнесу, як кондитерське виробництво та кава. У 2012 році «Світоч» відновив виробництво шоколадно-вафельних цукерок «Гулівер» та запропонував українським споживачам смачні новинки – вафлі «Артек» у нових смакових варіаціях та шоколадні плитки з горіхами і родзинками»[29].

Проведемо горизонтальний аналіз пасивів і активів підприємства та визначимо питому вагу кожного з них, для розуміння тенденцій розвитку виробничого підприємства.

Таблиця 2.1 - Горизонтальний аналіз активів підприємства «Львівська кондитерська фабрика «Світоч» тис. грн.*

Актив	2017р	2018р	2019р	Δу, 2019 до 2017	Тпр, 2019 до 2017
1	2	3	4	5=4-2	6=4/2
I. Необоротні активи					
Нематеріальні активи:	1157	0	2	-1155	0,01
первісна вартість	1725	575	577	-1148	0,33
накопичена амортизація	568	575	575	7	1,01
Основні засоби:	269101	226857	339587	70486	1,26
первісна вартість	520211	507174	651595	131384	1,25
знос	251110	280317	312008	60898	1,24
Відстрочені податкові активи	3962	4659	5701	1739	1,44

Продовження табл. 2.1

Усього за розділом I	299519	293567	406871	107352	1,36
II. Оборотні активи					
Запаси	138495	225321	243435	104940	1,76
Виробничі запаси	130592	217705	227971	97379	1,75
Готова продукція	951	447	4110	3159	4,32
Товари	109	298	216	107	1,98
Дебіторська заборгованість за продукцію, роботи, послуги	58050	478879	558877	500827	9,63
Дебіторська заборгованість за розрахунками:					
за виданими авансами	18607	9364	11287	-7320	0,61
у тому числі з податку на прибуток	985	3245	5840	4855	5,93
Інша поточна дебіторська заборгованість	683	713	565	-118	0,83
Гроші та їх еквіваленти	48120	51372	11367	-36753	0,24
Інші оборотні активи	0	964	5056	5056	0,01
Усього за розділом II	265855	769896	860292	594437	3,24
Баланс	565374	1063463	1267163	1656394	58,91

* складено автором на основі [26,27,28]

Проаналізувавши активну частину балансу підприємства, можемо зробити такі висновки як:

1) показники частини 1 знаходяться в тенденції зростання, це зумовлено ефективною економічною роботою підприємства, тому що з розвитком ринкових відносин постає необхідність в покращенні послуг, в нових видах продукції. Єдиний показник, який зменшився за 2017 – 2019 рік - це нематеріальні активи, вони скоротились на 1155 тис. грн. за рахунок спаду первісної вартості. Така зміна може свідчити про те, що підприємству потрібно удосконалювати свої соновні засоби для покращення функціонування діяльності.

2) показники другої частини, такі як дебіторська заборгованість за виданими авансами, інша поточна дебіторська заборгованість в 2019 році зменшилась в порівнянні з 2017 роком, на це прямо вплинуло скорочення розрахунків за виданими авансами та іншої дебіторської заборгованості. Це означає що клієнти розраховують по своїм боргам перед компанією. Також спостерігається зменшення грошей та їх еквівалентів та рахунках в банків, так якщо у 2017 році значення цього показника дорівнювало 48120 тис. грн. то, у

2019 воно скоротилось на 36753 тис. грн і стало дорівнювати 11367 тис. грн. це зумовлено економічною кризою та неефективною управлінською діяльністю.

Проаналізувавши активну частину балансу підприємства, перейдемо до аналізу пасивів підприємства, а саме, джерел утворення компанії.

Таблиця 2.2 - Горизонтальний аналіз пасивів підприємства «Львівська кондитерська фабрика «Світоч» тис. грн.*

Пасив	2017	2018	2019	Δу, 2019 до 2017	Тпр, 2019 до 2017
I. Власний капітал					
Зареєстрований (пайовий) капітал	88111	88111	88111	0	1,00
Додатковий капітал	31140	31140	31140	0	1,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	277394	548160	781970	504576	2,82
Усього за розділом I	396645	667411	901221	504576	2,27
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення					
Відстрочені податкові зобов'язання	29339	0	0	-29339	0,00
Довгострокові кредити банків	0	8	1855	1855	0,00
Усього за розділом II	29339	182008	1855	-27484	0,06
III. Поточні зобов'язання і забезпечення					
Поточна кредиторська заборгованість:					
за довгостроковими зобов'язаннями	137457	147701	360810	223353	2,62
за роботи, послуги	26	66261	71	45	2,73
за розрахунками зі страхування	187	78	0	-187	0,00
за розрахунками з оплати праці	10	2	8	-2	0,80
Інші поточні зобов'язання	1710	2	3198	1488	1,87
Всього за розділом III	139390	214044	364087	224697	2,61
Баланс	565374	1063463	1267163	1403578	17,79

* складено автором на основі [26,27,28]

Горизонтальний аналіз пасивів компанії показує нам такі тенденції розвитку:

- статутний капітал та додатковий капітал знаходяться на постійному рівні, а нерозподілений прибуток протягом 2017 – 2019 роках збільшився на 2,82%, а це означає що компанія успішно функціонує на ринку та може покривати свої збитки.

- довгострокові кредити в банках протягом 2017-2019 роках перебувають у стадії стабільності. Так, у 2017-2019 році значення цього показника стало дорівнювати нулю, а отже підприємство не мало ніяких зобов'язань перед банками.

- З поточними зобов'язаннями компанія справляється добре, що свідчить приріст зобов'язань, але протягом трьох років розрахунки зі страхування та оплати праці знаходяться у стані збитку, тобто вони падають і набувають від'ємне значення.

Тепер визначаємо питому вагу коефіцієнтів по частинах, як в пасивній частині та і активній.

Таблиця 2.3 – Вертикальний аналіз активів підприємства Львівська кондитерська фабрика «Світоч», %

Актив	2017	2018	2019
I			
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	0,20	0,00	0,00
первісна вартість			
накопичена амортизація			
Основні засоби:	47,60	21,33	26,80
первісна вартість			
знос			
Відстрочені податкові активи	0,70	0,44	0,45
Усього за розділом I	52,98	27,60	32,11
II. Оборотні активи			0,00
Запаси	24,50	21,19	19,21
Виробничі запаси			
Готова продукція			
Товари			
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	10,27	45,03	44,10
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	0,00	0,00	0,00
за виданими авансами	3,29	0,88	0,89
у тому числі з податку на прибуток	0,17	0,31	0,46
Інша поточна дебіторська заборгованість	0,12	0,07	0,04
Гроші та їх еквіваленти	8,51	4,83	0,90

Продовження табл. 2.3

Інші оборотні активи	0,00	0,09	0,40
Усього за розділом II	47,20	72,70	67,89
Баланс	100,00	100,00	100,00

Провівши вертикальний аналіз підприємства і визначивши питому вагу коефіцієнтів підіб'ємо такі висновки:

А) значну питому вагу займає такі показники, як основні засоби у 2017 році 47,60%, у 2018 – 21,33%, в 2019 – 26,80%, запаси у 2017 – 24,50%, у 2018 – 21,19% і 2019 – 19,21% та дебіторська заборгованість за продукцію та послуги відповідно 10,27%, 45,03% та 44,10%. Ці показники є основними значеннями, які впливають на успішну діяльність підприємства;

Б) інші показники не перевищують 2,3% це зумовлено, що підприємство не закладає кошти в банках, для того щоб вони були «замороженими», вони їх впускають в оберт і тим самим покращують свою продукцію.

Проведемо вертикальний аналіз пасивів підприємства.

Таблиця 2.4 - Вертикальний аналіз пасивів компанії підприємства «Львівська кондитерська фабрика «Світоч», % *

Пасив	2017	2018	2019
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	15,58	8,29	6,95
Додатковий капітал	5,51	2,93	2,46
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	49,06	51,54	61,71
Усього за розділом I	70,16	62,76	71,12
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	5,19	0,00	0,00
Довгострокові кредити банків	0,00	0,00	0,15
Усього за розділом II	5,19	17,11	0,15
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Поточна кредиторська заборгованість:			
за довгостроковими зобов'язаннями	24,31	13,89	28,47
за роботи, послуги	0,00	6,23	0,01
за розрахунками зі страхування	0,03	0,01	0,00
за розрахунками з оплати праці	0,00	0,00	0,00
Інші поточні зобов'язання	0,30	0,00	0,25
Всього за розділом III	24,65	20,13	28,73
Баланс	100,00	100,00	100,00

* складено автором на основі [26,27,28]

Провівши вертикальний аналіз пасивів, зробимо такі висновки:

А) Статутний капітал в 2017 році займав 15,58% від загальної суми балансу, а в 2019 році він становив приблизно 7% від суми балансу, це означає, що статутний капітал не змінювався, але змінювались інші складові балансу.

Б) Нерозподілений прибуток у 2019 році збільшився на 11%, порівняно з 2017 роком.

В) Інші показники не перевищують 5% від суми балансу так як компанія успішна і прибуткова, вона справляється зі своїми зобов'язаннями і вони не зможуть значно вплинути на її функціонування.

Важливим фактором, що впливає на ефективність діяльності підприємства, а отже і на фінансову безпеку, є можливості погашення поточних боргів. Цей показник характеризують коефіцієнти ліквідності, серед яких найбільш поширені коефіцієнти абсолютної, швидкої і поточної ліквідності.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності ($K_{ал}$) показує, яку частку поточних боргів підприємство може погасити негайно:

$$K_{ал} = \frac{ГК+ПФІ}{Пз} \quad (2.1)$$

де ГК – грошові кошти та їх еквіваленти;

ПФІ – поточні фінансові інвестиції на певну дату;

Пз – поточні зобов'язання на певну дату.

Розраховуємо коефіцієнт абсолютної ліквідності на протягом трьох років:

$$K_{ал} = \frac{48120}{139390} = 0,34 \text{ - на 2017 рік;}$$

$$K_{ал} = \frac{51372}{214044} = 0,24 \text{ - на 2018 рік;}$$

$$K_{ал} = \frac{44367}{364087} = 0,12 \text{ - на 2019 рік.}$$

Отже, якщо на початку звітної періоду підприємство могло негайно погасити майже $\frac{1}{4}$ свого боргу, а саме 24%, то вже на кінець звітної року тільки 12%.

Коефіцієнт швидкої ліквідності ($K_{шл}$) визначає частку поточних зобов'язань, яку підприємство спроможно погасити протягом періоду, що дорівнює тривалості обороту дебіторської заборгованості за роботи, послуги:

$$K_{шл} = \frac{ГК+ПФІ+ДЗ+В_0}{Пз} \quad (2.2)$$

де ДЗ – дебіторська заборгованість за роботи, послуги на певну дату;

V_0 – вартість одержаних векселів на певну дату.

Розраховуємо даний коефіцієнт для трьох років звітності:

$$K_{шл} = \frac{48120+58050}{139390} = 0,76 \text{ - 2017 рік;}$$

$$K_{шл} = \frac{51372+478879}{214044} = 2,4 \text{ - 2018 рік;}$$

$$K_{шл} = \frac{11367+558877}{364087} = 1,56 \text{ - 2019 рік}$$

На початок 2019 року коефіцієнт швидкої ліквідності становив 2,4, а на кінець року – 1,56. Спостерігається зменшення змоги компанії розрахуватися по

своїх поточних боргах протягом строку обороту дебіторської заборгованості, але все ж таки воно в змозі повністю погасити цю заборгованість і має дещо середній запас стійкості.

Розраховуємо коефіцієнт покриття для 2017 – 2019 років.

$$K_{\Pi} = 265855/139390 = 1,9 - 2017 \text{ рік}$$

$$K_{\Pi} = 769896/214044 = 3,5 - 2018 \text{ рік}$$

$$K_{\Pi} = 860292/364087 = 2,4 - 2019 \text{ рік}$$

Тривалість обороту дебіторської заборгованості:

$$T_{\text{дз}} = \frac{D_{\text{к}} * \frac{(ДЗ_{\text{п}} + ДЗ_{\text{к}} + В_{\text{оп}} + В_{\text{ок}})}{2}}{D} \quad (2.3)$$

де $D_{\text{к}}$ – кількість календарних дні в періоді, за який визначається тривалість обороту дебіторської заборгованості;

$ДЗ_{\text{п}}, ДЗ_{\text{к}}$ - дебіторська заборгованість за роботи, послуги відповідно на початок та кінець періоду;

$В_{\text{оп}}, В_{\text{ок}}$ - векселі одержані відповідно на початок та кінець періоду;

D – дохід від реалізації послуг за даний період.

$$T_{\text{дз}} = \frac{365 * \frac{(102572 + 58050)}{2}}{\frac{1352505}{2}} = 92,17 - 2017 \text{ рік};$$

$$T_{\text{дз}} = \frac{365 * \frac{(58050 + 478879)}{2}}{\frac{2317817}{2}} = 83,4 - 2018 \text{ рік};$$

$$T_{\text{дз}} = \frac{365 * \frac{(558877 + 478879)}{2}}{2274432} = 83,2 - 2019 \text{ рік};$$

Отже, заборгованість протягом даних звітних періодів є простроченою, так як вони перевищують нормативне значення – 40 днів.

Розраховуємо період обороту кредиторської заборгованості за роботи і послуги, показує, як швидко підприємство гасить свої зобов'язання перед постачальниками і підрядниками:

$$T_{\text{кз}} = \frac{D_{\text{к}} * \frac{(КЗ_{\text{п}} + КЗ_{\text{к}})}{2}}{ВЗ_{\text{к}} - ВЗ_{\text{п}} + МЗ_{\text{п}}} \quad (2.4)$$

де $КЗ_{\text{п}}, КЗ_{\text{к}}$ - кредиторська заборгованість за роботи, послуги відповідно на початок і кінець періоду;

$ВЗ_{\text{к}}, ВЗ_{\text{п}}$ - запаси, відповідно на кінець та початок періоду;

$МЗ$ – матеріальні затрати

$$T_{\text{кз}} = \frac{365 * \frac{(100896 + 137457)}{2}}{130592 - 74234 + 787751} = 51,5 - 2017 \text{ рік}$$

$$T_{\text{кз}} = \frac{365 * \frac{(147701 + 137457)}{2}}{217705 - 130592 + 1126397} = 42,8 - 2018 \text{ рік}$$

$$T_{\text{кз}} = \frac{365 * \frac{(360810 + 147701)}{2}}{227971 - 217705 + 1735965} = 53,14 - 2019 \text{ рік}$$

Якщо $T_{\text{дз}} > T_{\text{кз}}$ то підприємство гасить свої поточні зобов'язання після повернення коштів за реалізовану продукцію, товари, виконані роботи чи надані послуги, що позитивно впливає на поточну платоспроможність. Якщо ж навпаки, то виникає дефіцит коштів для погашення зобов'язань.

У 2019 році період обороту кредиторської заборгованості для компанії «Світоч» склав 52,9 дні.

Порівнюючи періоди обороту дебіторської та кредиторської заборгованостей підприємства «Світоч» можна зробити висновок про наявність дефіциту коштів протягом розглянутого періоду.

Висновками аналізу основних показників ліквідності компанії є те що, «Світоч» має середній запас стійкості. На кінець аналізованого року 2019 ліквідність компанії є доволі низькою, підприємство не в змозі розрахуватися за своїми боргами повністю та негайно. Також не вигідним є для компанії співвідношення між строком обороту дебіторської та кредиторської заборгованостей.

Основною умовою для успішного існування та розвитку підприємства на конкурентному ринку є його стабільність. Саме фінансова стабільність компанії є передумовою її економічного розвитку та фінансової безпеки. У зв'язку із загостренням фінансових проблем на багатьох підприємствах країни значна увага повинна приділятися моніторингу фінансової стійкості, який передбачає забезпечення механізму постійного спостереження за рівнем фінансової стійкості в умовах нестабільного функціонування сучасного підприємства.

Для оцінки фінансової стійкості доцільно скористатись коефіцієнтами автономії і фінансового ліверіджу.

Коефіцієнт автономії визначає частку активів, що покриваються власними джерелами:

$$K_a = \frac{П_1}{ВБ} \quad (2.5)$$

де $П_1$ - власний капітал;
ВБ – валюта балансу

Розраховуємо коефіцієнт автономії для 2017 року:

$$K_a = \frac{396645}{565374} = 0,7$$

Розраховуємо коефіцієнт автономії для 2018 року:

$$K_a = \frac{667411}{1063463} = 0,6$$

Розраховуємо коефіцієнт автономії для 2019 року:

$$K_a = \frac{901221}{1267163} = 0,7$$

Оптимальним вважається значення $K_a=0,5$. Чим воно вище, тим більша фінансова незалежність у підприємства. В нашому випадку коефіцієнт автономії дорівнює 0,7, а отже, компанія є незалежною.

Коефіцієнт фінансового ліверіджу дозволяє встановити, яка сума запозичених коштів залучена підприємством на одиницю власного капіталу та вказує на запас стійкості перспективної платоспроможності:

$$K_{фл} = \frac{П_2+П_3+П_4}{П_1} \quad (2.6)$$

де $П_3$ - довгострокові зобов'язання на певну дату;
 $П_5$ - доходи майбутніх періодів на певну дату

Розраховуємо коефіцієнт фінансового ліверіджу для 2017 року:

$$K_{\text{фл}} = \frac{29339+139390}{396645} = 0,4$$

Розраховуємо коефіцієнт фінансового ліверіджу для 2018 року:

$$K_{\text{фл}} = \frac{182008+214044}{667411} = 0,5$$

Розраховуємо коефіцієнт фінансового ліверіджу для 2019 року:

$$K_{\text{фл}} = \frac{364087+18550}{901221} = 0,4$$

Фінансову стійкість підприємства визначає також політика фінансуванні запасів, в першу чергу виробничих.

Оцінити характер політики фінансування запасів можна за допомогою коефіцієнтів покриття необоротних активів та запасів.

В якості джерел покриття виступають:

- власний капітал і забезпечення наступних витрат і платежів;
- довгострокові зобов'язання, як джерело, прирівняне до власного, оскільки використовується компанією протягом декількох років;
- короткострокові кредити, в т.ч. поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями як гарантоване запозичене джерело.

Розраховуємо коефіцієнти покриття активів на 2017 рік:

$$1. K_{\text{п}^1_{\text{на}}} = \text{П}_1 / A_1 = 396645 / 299519 = 1,3$$

$$2. K_{\text{п}^1_3} = (\text{П}_1 - A_1) / 3 = (396645 - 299519) / 138495 = 0,7$$

$$3. K_{\text{п}^2_3} = (\text{П}_1 + \text{П}_2 + A_1) / 3 = (396645 + 29339 - 299519) / 138495 = 0,9$$

Розраховуємо коефіцієнти покриття активів на 2018 рік:

$$1. K_{\text{п}^1_{\text{на}}} = \text{П}_1 / A_1 = 667411 / 293567 = 2,3$$

$$2. K_{\text{п}^1_3} = (\text{П}_1 - A_1) / 3 = (667411 - 293567) / 225321 = 1,6$$

Розраховуємо коефіцієнти покриття активів на 2019 рік:

$$1. K_{\text{п}^1_{\text{на}}} = \text{П}_1 / A_1 = 901221 / 406871 = 2,2$$

$$2. K_{\text{п}^1_3} = (\text{П}_1 - A_1) / 3 = (901221 - 406871) / 243435 = 2$$

Провівши розрахунки було одержано такі результати.

В 2017 році підприємство використовувало помірну політику фінансування запасів. У цей період компанія добре функціонувала це показує те що, джерелами покриття може стати власний капітал. Джерела покриття: $\text{ВД} + \text{П}_2 + \text{СФ} = 396645 + 29339 + 137457 = 563441$ (грн.)

В 2018 та 2019 роках політика фінансування запасів на підприємстві змінилась, вона стала дуже консервативною. Це означає що, фінансування діяльності підприємства відбувається виключно за рахунок власного капіталу. Джерела покриття: $\text{ВД} = 667411$ (в 2018 році), $\text{ВД} = 901221$ (в 2019 році)

Дуже консервативна політика є політика покриття необоротних активів і всіх запасів власними коштами і довгостроковими зобов'язаннями. У цьому випадку господарська діяльність підприємства повністю не залежить від зовнішніх джерел фінансування на короткостроковій основі.

Таблиця 2.5 - Показники фінансової стійкості підприємства «Львівська кондитерська фабрика «Світоч»

Показник	Показники		
	2017	2018	2019
Коефіцієнт автономії	0,7	0,6	0,7
Коефіцієнт фінансового ліверенджу	0,4	0,5	0,4
Коефіцієнт покриття необоротних активів власними коштами (К _{П¹})	1,3	2,3	2,2
Коефіцієнт покриття запасів власними коштами (К _{П¹3})	0,7	1,6	2
Коефіцієнт покриття запасів власними коштами і довгостроковими кредитами (К _{П²})	0,9	-	-

Наведені дані в табл. 2.5 узагальнюють показники фінансової стійкості підприємства «Світоч». За результатами даних можна сказати що, підприємство є доволі фінансово стійкий та незалежним, воно може забезпечувати стабільний розвиток при цьому зберігати свою платоспроможність. Майже всі показники відповідають нормативним значенням за аналізований період.

Отже, на початку розділу було проаналізовано майновий стан «Світоч» його фінансовий стан та поточна і перспективна платоспроможність.

Загалом компанія не стабільна в економічному розумінні, вона виживає тільки завдяки власним коштам, як бачимо, компанія має лише довгострокові забезпечення.

З аналізу майнового становища підприємства спостерігається, що компанія нарощує свої потужності, особливо основні засоби підприємства. В 2019 році вони збільшились на 70486 тис. грн. в порівнянні з 2017 років. В 2019 році первісна вартість основних засобів складала 339587 тис. грн., у відсотковому співвідношенні первісна вартість збільшилась на 1,26, в порівнянні з 2017 роком. Запаси в 2019 році збільшились на 104940 тис. грн., в порівнянні з 2017 роком. Також збільшення відбулось в складових запасах (виробничі запаси збільшились на 97379 тис. грн, незавершене виробництво – на 4295 тис. грн., готова продукція – на 3159 тис. грн..).

Що з аналізу джерело утворень майна, тобто пасиву, то спостерігається такі речі. Власний капітал та додатковий капітал протягом трьох років не збільшувався і не зменшувався, а отже, засновники вносили в капітал одну і ту ж суму.

Станом на 2019 року підприємство з розділу «Довгострокових зобов'язань і забезпечень» має лише довгострокові забезпечення.

По поточним кредиторським заборгованістю за товари, роботи та послуги збільшилась на 223353 тис. грн., в порівнянні з 2017 роком. За розрахунками з бюджету на 45 тис грн., за розрахунками з оплати праці зменшилась на 187 тис. грн..

Наступним пунктом аналізу підприємства – це аналіз поточної платоспроможності підприємства.

Було розраховано такі коефіцієнти, як: коефіцієнт абсолютної ліквідності, коефіцієнт швидкої ліквідності, тривалість обороту кредиторської та дебіторської заборгованості.

З цього можна зробити деякі висновки:

- на початок звітного періоду підприємство могло погасити 24% поточного боргу негайно, а в кінці року цей відсоток впав вдвічі і становив – 12%.

- Коефіцієнт швидкої ліквідності встановив, що підприємство в змозі повністю погасити цю заборгованість і має дещо середній запас стійкості.

Дебіторська заборгованість є простроченою, на 2019 рік вона становила 84 дня.

При оцінці фінансової стійкості було розраховано такі показники, як: коефіцієнт автономії, коефіцієнт фінансового ліверіджу та вияснили політику фінансування запасів.

В 2017 році підприємство використовувало помірну політику фінансування запасів. В 2018 та 2019 роках політика фінансування запасів на підприємстві змінилась, вона стала дуже консервативною. Це означає що, фінансування діяльності підприємства відбувається виключно за рахунок власного капіталу.

Підприємство незалежне, так як коефіцієнт автономії склав 0,7, що відповідає нормативному значенню ($>0,5$).

Було проведено аналіз господарсько – виробничої діяльності компанії під час якого визначились платоспроможність, рентабельність, фінансова стійкість, тому для більш точного результату нам потрібно провести аналіз рівня фінансової безпеки підприємства.

3. ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ «ЛЬВІВСЬКОЇ КОНДИТЕРСЬКОЇ ФАБРИКИ «СВІТОЧ»

Надійна та об'єктивна оцінка фінансової безпеки підприємства має вирішальне значення для формування правильних висновків та прийняття ефективних рішень щоб підвищити ефективність діяльності підприємства. Для оцінки рівня фінансової безпеки існує велике різноманіття методів та підходів. Найбільш поширеними з них є інтегрований підхід та оцінка ймовірності банкрутства підприємства, ймовірність того, що воно зможе вчасно погасити поточні та довгострокові зобов'язання.

Проведемо аналіз ймовірностей банкрутства «Львівської кондитерської фабрики «Світоч» за допомогою основних моделей Альтмана, Терещенка, Ліса що дозволить визначити вплив негативних загроз на діяльність компанії.

Таблиця 3.1 – Вихідні дані для аналізу банкрутства підприємства «Світоч» за 2017 – 2019 рр. (тис. грн.)

Показник	2017	2018	2019
Оборотні активи	265855	769896	860292
Поточні зобов'язання та забезпечення	139390	214044	364087
Баланс	565374	1063463	1267163
Чистий фінансовий результат: прибуток	22	271407	234599
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	27	330984	286096
Власний капітал	396645	667411	901221
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	29339	182008	1855
Поточні зобов'язання та забезпечення	139390	214044	364087
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1352505	2317817	2274432
Запаси	138495	225321	243435
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	277372	548160	781970

1) П'ятифакторна модель Альтмана: вона враховує вплив п'яти показників, а саме: питома вага власних оборотних коштів в власному капіталі(x_1), відношення нерозподіленого прибутку до валюти балансу(x_2), відношення чистого прибутку до валюти балансу(x_3), співвідношення власного капіталу до зобов'язань (x_4), відношення чистого доходу до суми активів

Таблиця 3.2 – П'ятифакторна модель Альтмана для підприємства «Світоч» за 2017 – 2019 рр.

$Z = 1,2x_1 + 1,4x_2 + 3,3x_3 + 0,6x_4 + 0,999x_5$			
Показник	2017р.	2018р.	2019р.
x_1	0,22	0,52	0,39

Продовження табл. 3.2

x2	0	0,25	0,18
x3	0	0,31	0,22
x4	0,35	1,68	2,46
x5	0,39	2,17	1,79
Результат Z	2,06	5,17	6,03

Виходячи з розрахунків за п'ятифакторною моделлю Альтмана підприємства «Світоч» в 2017 році воно мало доволі значний ризик банкрутства (рис. 3.1), але в 2018 та 2019 роках компанія змогла стабілізувати свою діяльність та стала фінансово стабільною. Причиною цього стали значне збільшення прибутку та незалежність від впливу зовнішніх факторів.

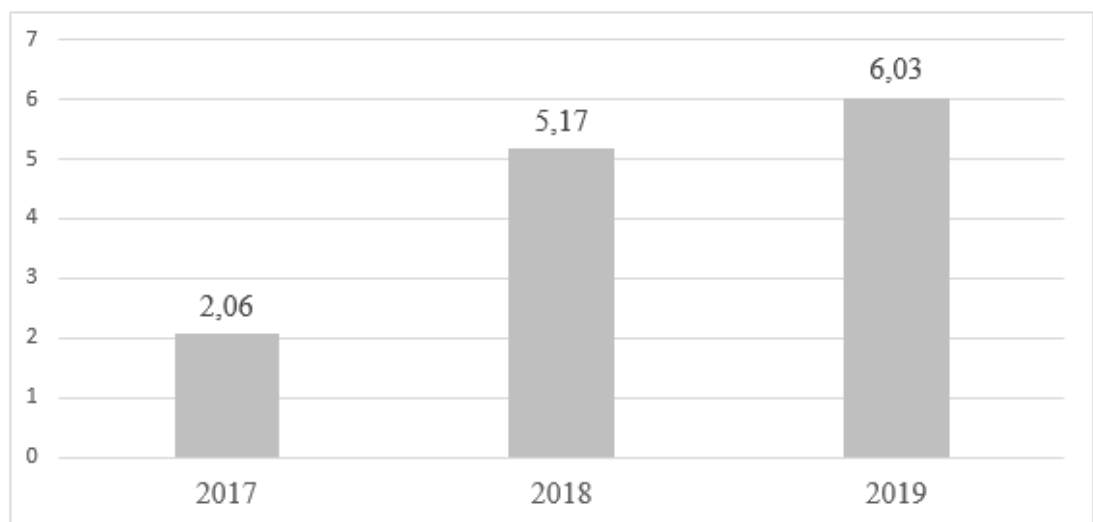

Рисунок 3.1 – Значення Z – показника згідно п'ятифакторної моделі Альтмана для підприємства «Світоч» за 2017 – 2019 рр.

2) Модель Терещенка: вона враховує вплив шести факторів, а саме: співвідношення грошових надходжень до зобов'язань (x1), чистого прибутку до суми активів (x3), прибутку та виробничих запасів до виручки (x4, x5), співвідношення виручки до основного капіталу (x6)

Таблиця 3.3 – Модель Терещенка для підприємства «Світоч» за 2017 – 2019 рр.

$Z = 1,5x_1 + 0,08x_2 + 10x_3 + 5x_4 + 0,3x_5 + 0,1x_6$			
Показник	2017р.	2018р.	2019р.
x1	0,09	0,05	0,04
x2	1,05	1,25	1,86
x3	0,03	0,27	0,18
x4	0,03	0,02	0,08
x5	0,07	0,14	0,25
x6	0,84	0,59	0,74
Результат Z	0,774	3,076	2,558

З проведеного аналізу банкрутства на підставі моделі Терещенка можна зробити висновки що в 2017 році фабриці «Світоч» була загроза банкрутству, підприємству терміново потрібно ввести дії для покращення фінансової діяльності. В 2018 – 2019 роках ми можемо спостерігати зріст показника Z до 3,076 та 2,558, це означає що підприємству не загрожує банкрутство, оскільки, показники більші за нормоване значення (>2). Фабрика в 2018 – 2019 роках була доволі прибутковою фінансове становище є стабільним (рис 3.2).

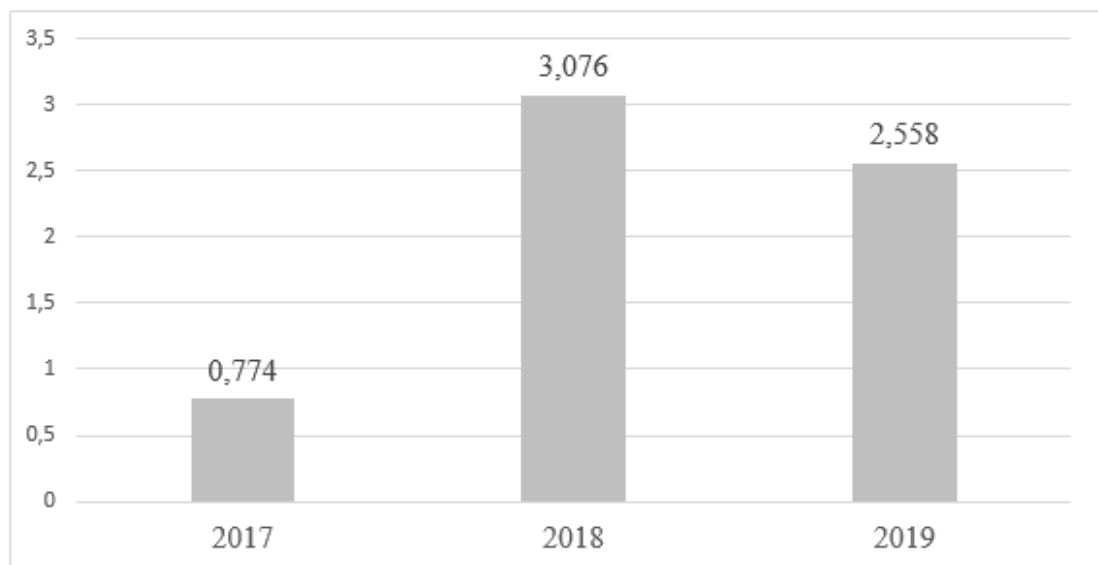

Рисунок 3.2 – Значення Z – показника згідно моделі Терещенка для підприємства «Світоч» за 2017 – 2019 рр.

2) Модель Ліса: вона враховує чотири фактори, які можуть впливати: питома вага оборотного капіталу в активах (x1), частка операційного прибутку та нерозподіленого прибутку в пасивах (x2, x3) та співвідношення власного та позикового капіталу (x4)

Таблиця 3.4 - Модель Ліса для підприємства «Світоч» за 2017 – 2019 рр.

$Z = 0,063x_1 + 0,092x_2 + 0,057x_3 + 0,001x_4$			
Показник	2017 р.	2018 р.	2019 р.
x1	0,391	0,496	0,546
x2	0,038	0,041	0,074
x3	0,031	0,077	0,032
x4	1,852	1,741	1,947
Результат Z	0,0317	0,0411	0,0451

Як бачимо з розрахунків, у 2017 році значення Z нижче граничного показника 0,037, це означає що в цьому році підприємство знаходилося під загрозою банкрутства. У 2018 та 2019 роках показник Z зріс та відповідав всім нормам, тому фабрика у цих роках знаходилась в стабільному стані (рис 3.3).

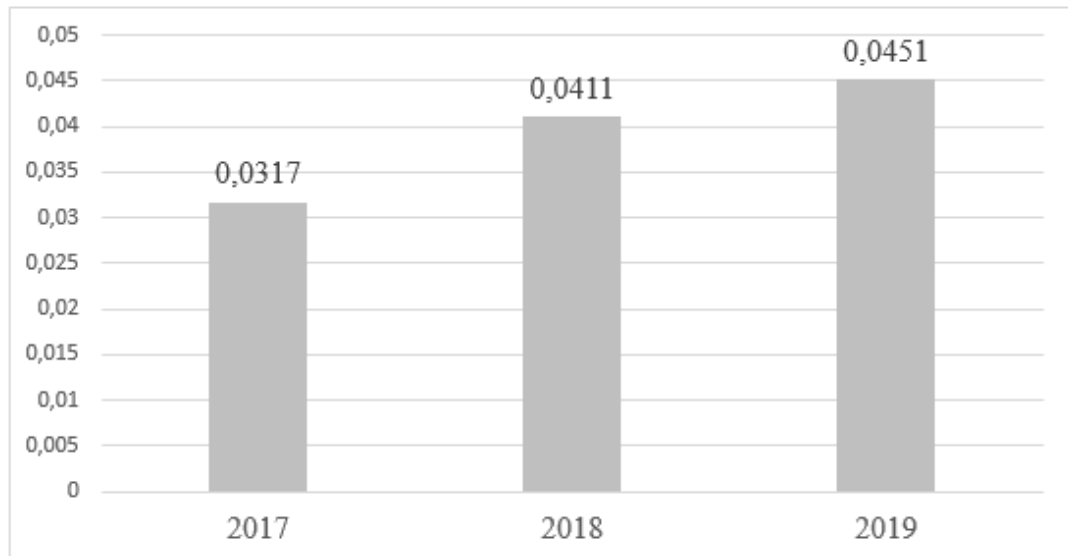

Рисунок 3.3 – Значення Z – показника згідно моделі Ліса для підприємства «Світоч» за 2017 – 2019 рр.

Проаналізувавши рівень фінансової безпеки підприємства за допомогою оцінки ймовірності банкрутства ми можемо побачити, що всі прораховані моделі відповідають висновку що, в 2017 році фабрика мала доволі скрутне фінансове положення, вона терміново вводила нові прийоми для більш стабільного функціонування її діяльності. Так, уже в 2018 та 2019 році Львівська кондитерська фабрика «Світоч» уже була доволі стійкою, її діяльність була досить прибутковою та вона мала доволі низький рівень банкрутства.

Інший спосіб за допомогою якого можна оцінити рівень фінансової безпеки підприємства є інтегрований підхід. Він являється більш ефективнішим ніж оцінка ймовірності банкрутства, оскільки, охоплює всі основні показники діяльності підприємства та виводить інтегральне значення показника фінансової безпеки. За допомогою них можна детальніше оцінити вплив кожного показника та зробити висновки щодо кожного їх впливу на діяльність. Проведемо аналіз підприємства Львівська кондитерська фабрика «Світоч» використовуючи інтегральний підхід.

Таблиця 3.5 – Оцінка рівня фінансової безпеки підприємства «Львівська кондитерська фабрика «Світоч» за 2018 – 2019 рр.*

№	Показник	2018		2019	
		розрахункове значення	зважене значення	розрахункове значення	зважене значення
1	Фондовіддача	1,47	0,029	2,54	0,041
2	Коефіцієнт придатності основних засобів	0,74	0,014	0,68	0,024
3	Коефіцієнт покриття	3,55	0,018	2,46	0,073
4	Коефіцієнт швидкої ліквідності	2,41	0,088	1,56	0,074

Продовження табл. 3.5

⊕

5	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,24	0,095	0,12	0,087
6	Коефіцієнт автономії	0,67	0,110	0,72	0,098
7	Коефіцієнт фінансової стабільності	3,79	0,117	2,56	0,157
8	Коефіцієнт довгострокової фінансової незалежності	0,71	0,102	0,77	0,109
9	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,61	0,066	0,31	0,045
10	Співвідношення оборотності дебіторської та кредиторської заборгованості	1,78	0,073	1,94	0,057
11	Коефіцієнт зміни оборотності оборотних коштів	-0,06	-0,022	-0,7	-0,031
12	Коефіцієнт зміни валюти балансу	0,26	0,007	0,25	0,006
13	Коефіцієнт зміни чистого прибутку	0,02	0,058	-0,81	-0,021
14	Рентабельність власного капіталу	0,14	0,036	0,15	0,041
15	Рентабельність активів	0,18	0,044	0,24	0,055
16	Рентабельність продажу	0,21	0,051	0,17	0,035
Інтегральне значення			0,971		1,054

* складено автором на основі [26,27,28]

Проведений аналіз оцінки кондитерської фабрики «Світоч» показав що, у 2018 та 2019 роках підприємство мала досить добрий рівень фінансової безпеки.

За досліджуваний період інтегральне значення показника зросло на 8,5%, що говорить про те що, фабрика «Світоч» збільшила обсяг фінансових ресурсів з метою попередження впливу внутрішніх та зовнішніх факторів.

Найбільш істотних змін з досліджуваних показників зазнали коефіцієнт швидкої ліквідності, коефіцієнт покриття та коефіцієнт абсолютної ліквідності. Так, у 2019 році платоспроможність підприємства у короткостроковому періоді збільшилась на 19,5%, достатність джерел фінансування для створення виробничих запасів мала тенденцію до зменшення на 2,7%, обернена характеристика зросту описує і обсяг грошових коштів та їх еквівалентів підприємства «Світоч» вони зросли на 48%. Про те ці дані мають невисоку питому вагу, оскільки прямо не впливають на фінансову безпеку.

Проаналізувавши два основних методи до оцінки фінансової безпеки підприємства, оцінку ймовірності банкрутства та інтегральний підхід ми можемо спостерігати однакові висновки за аналізовані роки. Так, в 2018 та 2019 роках підприємство мало доволі високий рівень фінансової безпеки та стабільності, воно може протистояти внутрішнім та зовнішнім загрозам, що забезпечить йому

розвиток в майбутньому. На це вказують отримані інтегральний показник та Z - показники, якщо їх порівнювати з нормативними значеннями.

Аналіз фінансової безпеки за допомогою методів ймовірності банкрутства та інтегрального підходу дозволили визначити слабкі місця підприємства, на які потрібно звернути увагу в процесі розробки подальшого розвитку. Результати слабкої сторони підприємства та їх наслідки наведені в таблиці 3.6

Таблиця 3.6 – Слабкі сторони та їх наслідки для підприємства Львівська кондитерська фабрика «Світоч»

Слабкі сторони	Наслідки
Збільшення грошових коштів та еквівалентів	приведе до посилення впливу інфляції на діяльність підприємства
Зменшення коефіцієнту абсолютної ліквідності	приведе до зменшення можливості погашати негайно поточні борги підприємства
Збільшення собівартості продукції	приведе до зменшення прибутковості підприємства
Зменшення оборотності кредиторської та дебіторської заборгованостей	приведе до спаду оборотного капіталу та припинення діяльності підприємства
Зменшення коефіцієнта швидкої ліквідності	приведе до змінення запасу стійкості

Всі вище перелічені фактори можуть негативно вплинути на фінансову безпеку підприємства та на його успішне функціонування.

Крім того, можна запропонувати ще спосіб реструктуризація підприємства як один із шляхів підвищення фінансової безпеки компанії.

Під реструктуризацією розуміють низку заходів, спрямованих на відновлення стійкої економічної, фінансової та технічної життєздатності компаній для забезпечення їх ефективної роботи в конкурентному середовищі та відновлення довгострокової конкурентоспроможності. Такий підхід до змін у компаніях є відповіддю на внутрішні та зовнішні загрози фінансової безпеки.

Заходи з реструктуризації проводяться на різних рівнях компанії, оскільки за допомогою нових методів ведення бізнесу (оренда, концесії) та внутрішньої реструктуризації (у формі злиття, поглинання, поворотів, поділів, перетворень) забезпечується захист власних фінансів, активів, виробництва тощо. .

З огляду на різні форми реструктуризації їх можна розділити на три групи за сферою реалізації та відповідним аспектом фінансової безпеки компанії: реструктуризація активів, фінансова реструктуризація, організаційна реструктуризація (рис.3.4).

Рисунок 3.4 – Групи реструктуризації за сферою реалізації фінансової безпеки підприємства.

«Реструктуризація активів включає істотні зміни в сукупності активів, якими володіє підприємство, або бізнес-ліній, в яких воно бере участь, включаючи ліквідацію, розпродаж активів, продаж майна і виділення підприємств. Заходи з реструктуризації цієї групи дозволяють забезпечити підвищення фінансової безпеки підприємства. Керівництво може удатися до такої реструктуризації при загрозі недружнього поглинання, або при наявності зацікавлених осіб в покупці другорядних по відношенню до основного бізнесу структурних одиниць або при прагненні до збільшення капіталу шляхом розпродажу по частинах. Разом з тим, підприємство може реалізувати агресивну комбінацію придбань і продажів акцій для покращення структури свого портфеля та підвищення власної фінансової безпеки» [5].

«Фінансова реструктуризація на відміну від портфельної характеризується істотними змінами безпосередньо в структурі капіталу підприємства і включає викуп з борговим фінансуванням, зміну співвідношення власних і позикових коштів в структурі капіталу та заборгованості. При цьому фінансова реструктуризація відноситься до розподілу руху наявних грошових коштів підприємства або кредитних ресурсів, за умов стратегічних або договірних правил вирішення проблем, регулювання грошових потоків, та визначає додаткову вартість» [5]. Відповідно, фінансова реструктуризація може посилити фінансову безпеку компанії, забезпечити підвищену фінансову стійкість та збільшити вартість компанії.

«Організаційна реструктуризація полягає у внесенні змін в організаційну структуру, що посилює управління та підвищує ефективність управлінських рішень. Сюди входять звуження меж підрозділів, коригування рівнів ієрархії, перерозподіл періодів управління, зменшення різноманітності продукції, перегляд узгодження, спрощення технічних процесів та реформування управління, що разом забезпечує збільшення інформації про фінансову безпеку» [5].

Таким чином, фінансова безпека компаній залежить від здатності керівництва уникати потенційних загроз, запобігати або усувати наслідки негативних наслідків зовнішнього та внутрішнього середовища. Завдяки своєчасному здійсненню заходів з реструктуризації, спрямованих на фінансове оздоровлення та підвищення ефективності діяльності компаній, можна посилити їх фінансову безпеку та забезпечити довгострокове зростання та розвиток.

Враховуючи конкретне підприємство «Світоч» можна сказати, що при реструктуризації компанії, що є найкращим для нього, зміняться показники фінансової безпеки. Вони значно покращаться зі скороченням штату. Адже зі зменшенням платіжних витрат швидкість реструктуризації зростатиме.

Отже, під час реструктуризації підприємства «Світоч» стан фінансової безпеки буде оцінюватись із показниками, що збільшаться:

- прибутковість - досягнення належного рівня прибутковості є однією з цілей реструктуризації і одночасно свідченням її успіху;
- наявність позитивного грошового потоку від операцій - зростання грошового потоку дає змогу погашати борги та інвестувати в оновлення та зростання виробництва, що свідчить про успіх реструктуризації;
- збільшення продуктивності праці - зі зменшенням обсягу продажів на традиційних ринках компаніям доведеться знаходити нові ринки або скорочувати свій персонал; для оцінки ефективності цих заходів використовується динаміка зростання продуктивності праці;
- збільшення продуктивності всіх видів ресурсів - можна оцінити успішність дій у цьому напрямку за допомогою показників рентабельності та їх динаміки.

Отже, проаналізувавши рівень фінансової безпеки за допомогою оцінки ймовірності банкрутства та інтегрального підходу було визначено що, в період 2018 – 2019 роках підприємство «Світоч» було доволі фінансово стійким та незалежним.

З аналізу ймовірності банкрутства за основними моделями Альтмана, Терещенка та Ліса було розраховано що, в 2017 роках підприємство мало доволі високий ризик до банкрутства, за цей рік значення показника Z – показника зовсім не відповідало нормативному значенню. Але, уже в 2018 та 2019 роках ситуація покращилась, фабрика вжила доволі ефективні прийоми для покращення свого функціонування, основні показники діяльності покращились, підприємство стало фінансово стійким та мало доволі низьку ймовірність банкрутства.

З аналізу рівня фінансової безпеки за інтегрального підходу, який є більш детальніший, ми можемо спостерігати що, інтегральне значення в 2019 році зросло на 8,5% в порівнянні з попереднім роком. На таку позитивну тенденцію вплинуло зростання показника фондвіддачі, коефіцієнта довгострокової фінансової незалежності, рентабельності власного капіталу, рентабельності активів та продажу. Збільшення показників рентабельності має позитивний вплив. Підвищення цього показника призведе до збільшення фондів витрат у разі негативних непередбачуваних подій, що в свою чергу зменшить залежність підприємницької діяльності від зовнішніх та внутрішніх факторів та підвищилась ефективність управління виробничими витратами.

Ще одним доволі результативним методом підвищення рівня фінансової безпеки є фінансова реструктуризація. Під реструктуризацією розуміють низку заходів, спрямованих на відновлення стійкої економічної, фінансової та технічної життєздатності компаній для забезпечення їх ефективної роботи в

конкурентному середовищі та відновлення довгострокової конкурентоспроможності. Такий підхід до змін у компаніях є відповіддю на внутрішні та зовнішні загрози фінансової безпеки.

Для підприємства «Світоч» вона заключається в скороченні штату фабрики, це в свою чергу призведе до зменшення платоспроможності. Запропонований метод можна буде простежити в зміні показників таких як:

- прибутковість;
- наявність позитивного грошового потоку від операцій;
- збільшення продуктивності всіх видів ресурсів;
- збільшення продуктивності праці.

ВИСНОВОКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

В сучасних умовах переходу країни до ринкової економіки, одним з головних факторів забезпечення успішного фінансово-економічного розвитку підприємства є фінансова безпека. Своїм впливом на підприємство фінансова безпека забезпечує ведення стабільної економічної діяльності, зміцнення фінансового сектору підприємства, збереження фінансово-економічної структури підприємства від можливих або наявних внутрішніх та зовнішніх загроз, що можуть ускладнити діяльність та привести його до занепаду або банкрутства. Якщо підсумувати все вище сказане, то можна прийти до такого узагальнення:

- фінансова безпека підприємства представляє собою функціональну складову економічної безпеки підприємства, яка полягає у наявності такого його фінансового стану, для якого характерні такі ознаки, як: збалансованість та якість фінансових інструментів, технологій і послуг; стійкість до загроз; спрямованість на ефективний і сталий розвиток; здатність підприємства забезпечувати реалізацію фінансових інтересів та здатність швидко реагувати і адаптуватися під зміни в економічному середовищі;

- головною передумовою існування фінансової безпеки є наявність різного рівня та форм загроз, що можуть дестабілізувати економічну діяльність підприємства. Рівень фінансової безпеки характеризує здатність підприємства протистояти її загрозам або усувати збитки від негативних впливів на різноманітні аспекти безпеки. Під загрозою фінансовій безпеці розуміють потенційні або реальні дії фізичних чи юридичних осіб, що порушують стан захищеності суб'єкта підприємницької діяльності та здатні призвести до припинення його діяльності або до фінансових й інших втрат;

- напрями проведення оцінки фінансової безпеки підприємств є індивідуальними – їх необхідно вести шляхом відбору необхідних для конкретного суб'єкта фінансових коефіцієнтів та побудови інтегрального зведеного показника, який може бути покладено в основу подальшого оцінювання рівня фінансової безпеки підприємства. Для оцінювання стану фінансової безпеки на конкретних підприємствах можуть бути застосовані не всі використовувані показники, а лише ті, які найбільш точно відповідають поставленим вимогам та у найбільшій мірі відображають результати фінансово-господарської діяльності підприємства і, по можливості, не суперечать один одному.

Також в першому розділі кваліфікаційної роботи було узагальнено основні категорії, які можна віднести до понятійного апарату або механізму фінансової безпеки підприємства:

1. «Об'єктом фінансової безпеки підприємства виступає фінансова діяльність підприємства, безпеку якої необхідно забезпечити (фінансова діяльність – це процес, на який спрямовується функціонування підсистеми забезпечення фінансової безпеки).

2. Суб'єкти фінансової безпеки – це керівництво підприємства і його персонал незалежно від займаних посад і виконуваних обов'язків.

3. Предмет фінансової безпеки підприємства полягає у діяльності суб'єктів фінансової безпеки як реалізації принципів, функцій, стратегічної програми або конкретних заходів з забезпечення фінансової безпеки, яка спрямована на об'єкти фінансової безпеки.

4. Основна мета забезпечення фінансової безпеки впливає із сутності фінансової безпеки підприємства і полягає у безперервному й сталому підтриманні такого стану фінансової діяльності, який характеризується збалансованістю і якістю всіх фінансових інструментів, технологій і фінансових послуг, які використовуються підприємством, стійкістю до впливу внутрішніх і зовнішніх загроз, здатністю фінансової системи підприємства забезпечувати реалізацію його фінансових інтересів, місії і завдань достатніми обсягами фінансових ресурсів, а також – розвиток цієї системи» [13].

Важливими для розуміння категорії фінансової безпеки підприємства є розуміння її головних принципів управління, вони були досліджені в першому розділі роботи.

«Головними є наступні принципи управління фінансово-економічною безпекою підприємства:

– системність побудови – усі елементи системи управління фінансово-економічною безпекою підприємства мають бути взаємопов'язані та взаємоузгоджені;

– інтегрованість із загальною системою менеджменту – система управління фінансово-економічною безпекою підприємства має бути органічно інтегрована у загальну систему менеджменту підприємства;

– інтегрованість із системою управління економічною безпекою підприємства – система управління фінансово-економічною безпекою підприємства має бути органічно інтегрована у загальну систему управління економічною безпекою підприємства;

– спрямованість на стратегічні цілі фінансово-економічного розвитку підприємства – усі прийняті управлінські рішення не повинні суперечити загальній стратегії фінансово-економічного розвитку підприємства;

– об'єктивність – управлінські рішення мають розроблятися з урахуванням об'єктивних економічних законів, на основі глибокого аналізу ситуації з застосуванням наукових методів пізнання;

– комплексний характер управлінських рішень – усі прийняті управлінські рішення мають бути збалансованими, несуперечливими;

– оперативність та динамічність управління – система управління фінансово-економічною безпекою має забезпечувати швидку реакцію підприємства на появу реальних та потенційних загроз та своєчасне прийняття відповідних управлінських рішень;

– варіативність підходів до розробки окремих управлінських рішень – кожне управлінське рішення у сфері фінансово-економічної безпеки повинне

розроблятися у кількох альтернативних варіантах, враховуючи визначені критерії;

– принцип неперервності моніторингу зовнішнього середовища підприємства – моніторинг зовнішнього середовища підприємства у зв'язку з його високим динамізмом та невизначеністю має відбуватися постійно з метою своєчасного виявлення та ідентифікації загроз фінансово-економічним інтересам підприємства;

– адекватність реагування на окремі загрози фінансовим інтересам – заходи стосовно реагування на загрози фінансово - економічним інтересам підприємства мають розроблятися відповідно до визначених критеріїв, наприклад, ймовірність реалізації загрози, величина можливих збитків; пріоритетної реакції потребують загрози з високою ймовірністю реалізації та (або) з великим обсягом можливої шкоди підприємству;

– гнучкість управління (адаптивність сформованої системи фінансової безпеки) – система управління фінансово-економічною безпекою підприємства, її елементи мусять адаптуватися до змін чинників зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства; розроблені чи прийняті управлінські рішення мають швидко коригуватися, якщо цього вимагає зміна зовнішнього чи внутрішнього середовища підприємства;

– ефективність управлінських рішень, що приймаються – витрати на заходи з ліквідації, нейтралізації чи мінімізації загроз фінансово-економічним інтересам підприємства мають бути меншими, ніж можливі збитки від їх реалізації;

– законність управлінських рішень – усі прийняті управлінські рішення повинні мати легітимний характер і не суперечити чинному законодавству;

– стимулювання та відповідальність персоналу і керівництва за стан фінансової безпеки підприємства – має бути розроблена дієва і ефективна система стимулів та відповідальності посадових осіб за стан фінансово-економічної безпеки підприємства»[19].

У роботі було проаналізовано методи та підходи для оцінки рівня фінансової безпеки, що характеризують її, це призвело до їх додаткового групування та систематизації. Всі підходи щодо рівня фінансової безпеки підприємства можна розділити на дві категорії нетрадиційні та загальноприйняті. До загальноприйнятих методів відносяться індикаторні підходи оцінки, ресурсно – функціональні підходи, оцінка аналізу показників банкрутства та методи інтегральної оцінки. Саме останні два методи були використанні для аналізу рівня фінансової безпеки Львівської кондитерської фабрики «Світоч».

Наступним етапом аналізу проведеного в роботі був аналіз основних техніко – економічних показників досліджуваного підприємства. Було прорахований горизонтальний та вертикальний аналіз активів і пасивів фабрики, проаналізовані показники платоспроможності до яких входять коефіцієнт швидкої, абсолютної та поточної ліквідності, були розраховані період обороту кредиторської заборгованості за роботи та послуги та показники фінансової

стійкості, а саме, коефіцієнт автономії та фінансового ліверіджу. Також була прорахована політика фінансування запасів за 2017 – 2019 роки.

Аналізуючи дані підприємства «Світоч» можна зробити наступні висновки: компанія немає постійної стабільності фінансової безпеки, у 2017 р. прослідковувалась найменша захищеність, трохи більша у 2018 р. та більша – у 2019 р. Така тенденція може бути зв'язаною за переважною залежністю від кількості заключених угод та контрактів підприємств.

Отже, під час аналізу майнового стану «Світоч», фінансового стану та поточної і перспективної платоспроможності було визначено що, загалом компанія не стабільна в економічному розумінні, вона виживає тільки завдяки власним коштам, як бачимо, компанія має лише довгострокові забезпечення.

З аналізу майнового становища підприємства спостерігається, що компанія нарощує свої потужності, особливо основні засоби підприємства. В 2019 році вони збільшились на 70486 тис. грн. в порівнянні з 2017 років. В 2019 році первісна вартість основних засобів складала 339587 тис. грн., у відсотковому співвідношенні первісна вартість збільшилась на 1,26, в порівнянні з 2017 роком. Запаси в 2019 році збільшились на 104940 тис. грн., в порівнянні з 2017 роком. Також збільшення відбулось в складових запасах (виробничі запаси збільшились на 97379 тис. грн, незавершене виробництво – на 4295 тис. грн., готова продукція – на 3159 тис. грн.). З вертикального аналізу активів ми можемо спостерігати що, значну питому вагу займає такі показники, як основні засоби, запаси та дебіторська заборгованість за продукцію та послуги. Ці показники є основними значеннями, які впливають на успішну діяльність підприємства, інші показники не перевищують 2,3% це зумовлено, що підприємство не закладає кошти в банках, для того щоб вони були «замороженими», вони їх впускають в оберт і тим самим покращують свою продукцію.

Що з аналізу джерело утворень майна, тобто пасиву, то спостерігається такі речі.

- власний капітал та додатковий капітал протягом трьох років не збільшувався і не зменшувався, а отже, засновники вносили в капітал одну і ту ж суму. В свою чергу статутний капітал в 2017 році займав 15,58% від загальної суми балансу, а в 2019 році він становив приблизно 7% від суми балансу, це означає, що статутний капітал залишався не змінний, засновник не вкладали в нього капітал

- станом на 2019 року підприємство з розділу «Довгострокових зобов'язань і забезпечень» має лише довгострокові забезпечення.

- по поточним кредиторським заборгованістю за товари, роботи та послуги збільшилась на 223353 тис. грн.. в порівнянні з 2017 роком. За розрахунками з бюджету на 45 тис грн., за розрахунками з оплати праці зменшилась на 187 тис. грн..

- Нерозподілений прибуток у 2019 році збільшився на 11%, порівняно з 2017 роком.

Наступним пунктом аналізу підприємства – це аналіз поточної платоспроможності підприємства.

З цього можна зробити деякі висновки:

- на початок звітнього періоду підприємство могло погасити 24% поточного боргу негайно, а в кінці року цей відсоток впав вдвічі і становив – 12%.
- коефіцієнт швидкої ліквідності встановив, що підприємство в змозі повністю погасити цю заборгованість і має дещо середній запас стійкості.
- дебіторська заборгованість є простроченою, на 2019 рік вона становила 84 дня.

При оцінці фінансової стійкості було розраховано розроблено такі висновки, як:

- в 2017 році підприємство використовувало помірну політику фінансування запасів. В 2018 та 2019 роках політика фінансування запасів на підприємстві змінилась, вона стала дуже консервативною. Це означає що, фінансування діяльності підприємства відбувається виключно за рахунок власного капіталу.
- підприємство незалежне, так як коефіцієнт автономії склав 0,7, що відповідає нормативному значенню ($>0,5$).

Було проведено аналіз господарсько – виробничої діяльності компанії під час якого визначились платоспроможність, рентабельність, фінансова стійкість, тому для більш точного результату нам потрібно провести аналіз рівня фінансової безпеки підприємства.

В третьому розділі кваліфікаційної роботи було оцінено рівень фінансової безпеки виробничого підприємства за допомогою аналізу ймовірності банкрутства фабрики та інтегрального показника.

Аналіз ймовірності банкрутства оцінювався за допомогою трьохосновних моделей Альтмана, Терещенка та Ліса. Виходячи з п'ятифакторної моделі Альтмана підприємства «Світоч» в 2017 році мало доволі значний ризик банкрутства, але в 2018 та 2019 роках компанія змогла стабілізувати свою діяльність та стала фінансово стабільною.

Наступною моделлю за якою здійснювався аналіз стала модель Терещенка, вона тільки підтвердила результати попереднього дослідження. В 2017 році фабриці «Світоч» була загроза банкрутству, підприємству терміново потрібно ввести дії для покращення фінансової діяльності. В 2018 – 2019 роках відбувається зріст показника Z до 3,076 та 2,558, це означає що підприємству не загрожує банкрутство, оскільки, показники більші за нормоване значення (>2). Фабрика в 2018 – 2019 роках була доволі прибутковою фінансове становище є стабільним.

Останньою моделлю для оцінки рівня фінансової безпеки стала модель Ліса. За результатами її дослідження у 2017 році значення Z нижче граничного показника 0,037, це означає що в цьому році підприємство знаходилося під загрозою банкрутства. У 2018 та 2019 роках показник Z зріс та відповідав всім нормам, тому фабрика у цих роках знаходилась в стабільному стані, що також підтвердило результати дослідження за попередніми моделями.

Наступними кроками у визначені рівня фінансової безпеки підприємства став аналіз на основі інтегрального показника. Проведений аналіз оцінки кондитерської фабрики «Світоч» показав що, у 2018 та 2019 роках підприємство мала досить добрий рівень фінансової безпеки. За досліджуваний період інтегральне значення показника зросло на 8,5%, що говорить про те що, фабрика «Світоч» збільшила обсяг фінансових ресурсів з метою попередження впливу внутрішніх та зовнішніх факторів.

На основі досліджуваних методів було визначено слабкі сторони Львівської кондитерської фабрики «Світоч» та їх наслідки. До яких можна віднести:

- збільшення грошових коштів та еквівалентів призведе до посилення впливу інфляції на діяльність підприємства;
- зменшення коефіцієнту абсолютної ліквідності призведе до зменшення можливості погашати негайно поточні борги підприємства;
- збільшення собівартості продукції призведе до зменшення прибутковості підприємства;
- зменшення оборотності кредиторської та дебіторської заборгованостей призведе до спаду оборотного капіталу та припинення діяльності підприємства;
- зменшення коефіцієнта швидкої ліквідності призведе до змінення запасу стійкості;

Ще одним доволі результативним методом підвищення рівня фінансової безпеки було визначено фінансову реструктуризацію. Для підприємства «Світоч» вона заключається в скороченні штату фабрики, це в свою чергу призведе до зменшення платоспроможності. Запропонований метод можна буде простежити в зміні показників таких як:

- прибутковість - досягнення належного рівня прибутковості є однією з цілей реструктуризації і одночасно свідченням її успіху;
- наявність позитивного грошового потоку від операцій - зростання грошового потоку дає змогу погашати борги та інвестувати в оновлення та зростання виробництва, що свідчить про успіх реструктуризації;
- збільшення продуктивності праці - зі зменшенням обсягу продажів на традиційних ринках компаніям доведеться знаходити нові ринки або скорочувати свій персонал; для оцінки ефективності цих заходів використовується динаміка зростання продуктивності праці;
- збільшення продуктивності всіх видів ресурсів - можна оцінити успішність дій у цьому напрямку за допомогою показників рентабельності та їх динаміки.

Проаналізувавши діяльність підприємства та його фінансову безпеку можна зробити висновок що, фабрика «Світоч» здатна повністю запобігти негативному впливу різноманітних чинників як внутрішнього так і зовнішнього середовища, про те для підвищення фінансової безпеки потрібно вжити певних методів для покращення слабких місць підприємства. До цих заходів можна віднести:

- збільшити виробничі запаси задля забезпечення безперервного процесу виробничої діяльності;
- зменшувати свої поточні зобов'язання, задля підвищення показників ліквідності;
- покращувати та оновлювати технічний стан основних засобів задля зниження собівартості продукції;
- покращувати політику фінансової діяльності підприємства задля отримання від неї більшого доходу.

Загальною рекомендацією для підвищення фінансової безпеки може стати впровадження фінансового контролінгу. Його мета це є зосередження процесу управління на максимізації прибутку при мінімізації ризику та постійного відстежування поточного стану основних фінансових показники діяльності підприємства для своєчасного застосування заходів щодо усунення недоліків в управлінні, а також для контролю ліквідності, фінансової стійкості та прибутковості компанії як основних факторів для прийняття результативних управлінських рішень. Необхідно ввести на підприємство систему фінансового контролінгу, адже, він є важливим способом ефективного управління фінансовою безпекою компанії, так як:

- надає менеджерам та акціонерам необхідну інформацію для прийняття управлінських рішень шляхом інтеграції колекції;
- обробляє, підготовляє, аналізує та робить інтерпретація інформації;
- забезпечує виживання компанії на рівнях стратегічного і тактичного управління;
- сприяє оптимізації залежності "дохід - витрати - прибуток".

Оскільки фабрика є потужною системою, її фінансова безпека не є статичним явищем, воно потребує постійного контролю та ефективного управління.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Амосов О. Ю. Фінансова безпека підприємства в сучасних умовах: теоретичний аспект, Харків: Проблеми економіки, 2017. № 4. С. 76-80 .
2. Ареф'єва О. В. Реструктуризація системи управління фін.ресурсами підприємства, Дніпро: Актуальні проблеми економіки, 2016. 17-26 с.
3. Ареф'єва О.В. Наукові основи формування економічної безпеки підприємств, Дніпро: Видавництво Європейського університету, 2018. 480 с.
4. Барановський О.І. Фінансова безпека: монографія. Київ: Фенікс, 2014. 338 с.
5. Бердар М.К. Забезпечення фінансової безпеки суб'єктів підприємництва, Київ: Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Економіка, 2015. № 7. С.73-76 .
6. Блажевич О. Г. Фінансова безпека підприємств: визначення мінімально необхідного рівня, Київ: Науковий вісник: Фінанси. Банки. Інвестиції, 2017. № 15. С. 25-31 .
7. Бланк І. А. Управління фінансовою безпекою підприємства, Харків: Ніка-Центр, Ельга, 2016. 776 с.
8. Ванькович Д.Р. Роль фінансової безпеки підприємства в управлінні його фінансовими ресурсами, Київ: Актуальні проблеми економіки перехідного періоду, 2016. 131 – 135с.
9. Вихристюк О. С. Нормативно-правове забезпечення регулювання економічної безпеки підприємств. URL: http://www.archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/nprmaup/2010_2/pdf_files/ (дата звернення 17.10.2020)
10. Гринюк Н.А. Методичні підходи до обґрунтування індикаторів оцінки рівня фінансової безпеки підприємництва, Київ: Проблеми науки, 2018. 35-40 с.
11. Демченко І.В. Фінансова безпека суб'єктів господарювання: сутність та умови виникнення, Київ: Науковий вісник: фінанси, банки, інвестиції, 2010. № 24. С. 35-38 .
12. Журавка О.С., Бондаренко Є.К. Теоретичні аспекти формування системи фінансової безпеки підприємства. Всеукраїнський науково-виробничий журнал Інноваційна економіка. 2017. № 4. С. 234-236.
13. Картузов Є. П. Визначення фінансової безпеки підприємства: поняття, зміст, значення і функціональні аспекти. Актуальні проблеми економіки. 2014. № 8. С. 172-181.
14. Квятківський Ю. В. Критерії оцінки фінансової безпеки суб'єктів аграрної сфери Економіка АПК. 2016. № 11. С. 70 - 74.
15. Кириченко О.А. Вдосконалення управління фінансовою безпекою підприємств в умовах фінансової кризи. Финансовые рынки и ценные бумаги. 2015. №16. С. 22 – 28.
16. Козак Л.С. Концептуальні та методичні засади формування механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства. Економіка і управління. 2008. №13. С.97-101.

17. Козаченко А. В. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення, Київ: Лібра, 2003. 280 с.
18. Грунин О. А. Экономическая безопасность организации, Питер: СПб, 2012. 56 – 59с.
19. Донець Л.І. Фінансова безпека підприємства : навч. посібн. Київ: Центр навч. літ-ри, 2018. 240 с.
20. Іванюта Т.М. Економічна безпека підприємства: навч. посібн. Київ: Центр навч. літ-ри, 2018. 256 с.
21. Кірієнко А.В. Механізм досягнення і підтримки фінансової безпеки підприємства, Київ: Економіка, організація і управління підприємством. 2016.19 с.
22. Козаченко Г.В. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення: монографія, Харків: "Лібра", 2014. 280 с.
23. Лабунская С. В. Особенности количественного определения уровня внутренних угроз финансовой безопасности деятельности предприятия. Бизнес Информ.2017. № 11. С. 97.
24. Напрями організації економічної безпеки на підприємстві, Економіка підприємства - Іванілов О.С. URL: http://libfree.com/138701804_ekonomikanapryami_organizatsiyi_ekonomichno_bezpeki_pidpriyemstvi.html (дата звернення 17.10.2020)
25. Швець Ю.О., Цикало К.С. Методичний підхід до оцінки рівня фінансової безпеки промислових підприємств. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. С. 162 – 168.
26. Фінансова звітність Акціонерного товариства «Львівська кондитерська фабрика «Світоч» за Міжнародними стандартами фінансової звітності та звіт незалежних аудиторів за 2017 рік: URL: <http://svitoch.emitent.org.ua/index.php?page=28> (дата звернення: 07.11.2020)
27. Фінансова звітність Акціонерного товариства «Львівська кондитерська фабрика «Світоч» за Міжнародними стандартами фінансової звітності та звіт незалежних аудиторів за 2018 рік: URL: <http://svitoch.emitent.org.ua/index.php?page=31> (дата звернення: 07.11.2020)
28. Фінансова звітність Акціонерного товариства «Львівська кондитерська фабрика «Світоч» за Міжнародними стандартами фінансової звітності та звіт незалежних аудиторів за 2019 рік: URL: <http://svitoch.emitent.org.ua/index.php?page=35> (дата звернення: 07.11.2020)
29. Львівська кондитерська фабрика «Світоч». Офіційний сайт Nestle. URL: <https://www.nestle.ua/jobs/vacancy/svytoch> (дата звернення: 07.11.2020)

ДОДАТКИ

Таблиця А.1. – Баланс (Звіт про фінансовий стан) «Світоч» на 31.12.2018

Баланс на 31 січня 2018 року, в тис.грн

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	0	2
первісна вартість	1001	575	577
накопичена амортизація	1002	575	575
Незавершені капітальні інвестиції	1005	62051	61581
Основні засоби:	1010	226857	339587
первісна вартість	1011	507174	651595
знос	1012	280317	312008
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	4659	5701
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	293567	406871
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	225321	243435
Виробничі запаси	1101	217705	227971

Виробничі запаси	1101	217705	227971
Незавершене виробництво	1102	6871	11138
Готова продукція	1103	447	4110
Товари	1104	298	216
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	478879	558877
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130	9364	11287
за виданими авансами			
з бюджетом	1135	3264	29679
у тому числі з податку на прибуток	1136	3245	5840
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	713	565
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	51372	11367
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	51372	0
Витрати майбутніх періодів	1170	19	26
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:	1181	0	0
резервах довгострокових зобов'язань			
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	964	5056
Усього за розділом II	1195	769896	860292

III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	1063463	1267163

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	88111	88111
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	31140	31140
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	548160	781970
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	667411	901221

II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	182000	0
Довгострокові забезпечення	1520	8	1855
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0

резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітнього періоду)	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітнього періоду)	1532	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітнього періоду)	1533	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітнього періоду)	1534	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	182008	1855
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість:	1610	0	0
за довгостроковими зобов'язаннями			
за товари, роботи, послуги			
за розрахунками з бюджетом	1620	66261	71
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	0	0
за розрахунками з оплати праці	1630	78	0
за одержаними авансами	1635	2	8
за розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	2	3198
Усього за розділом III	1695	214044	364087

IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	1063463	1267163

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2018 рік

Фінансові результати

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2274432	2317817
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1941288)	(1877041)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	333144	440776
Валовий: збиток	2095	(0)	(0)
Валовий: збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	37429	103214
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2130	(0)	(0)
Адміністративні витрати	2130	(24787)	(19255)
Витрати на збут	2150	(2828)	(2457)
Інші операційні витрати	2180	(40435)	(169524)

Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	302523	352754
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	213	637
Інші доходи	2240	319	1870
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(0)	(1159)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(16959)	(23118)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	286096	330984
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-51497	-59577
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	234599	271407
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	(0)	(0)

Таблиця 2. – Баланс (Звіт про фінансовий стан) «Світоч» на 01.01.2019

Баланс на 1 січня 2019 року

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	1157	0
первісна вартість	1001	1725	575
накопичена амортизація	1002	568	575
Незавершені капітальні інвестиції	1005	25299	62051
Основні засоби:	1010	269101	226857
первісна вартість	1011	520211	507174
знос	1012	251110	280317
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	3962	4659
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0

Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	299519	293567
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	138495	225321
Виробничі запаси	1101	130592	217705
Незавершене виробництво	1102	6843	6871
Готова продукція	1103	951	447
Товари	1104	109	298
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	58050	478879
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130	18607	9364
за виданими авансами			
з бюджетом	1135	1865	3264
у тому числі з податку на прибуток	1136	985	3245
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	683	713
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	48120	51372
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	48120	51372
Витрати майбутніх періодів	1170	35	19
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	0	964
Усього за розділом II	1195	265855	769896
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	565374	1063463

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	88111	88111
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	31140	31140
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	277394	548160
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	396645	667411
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	29339	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	182000
Довгострокові забезпечення	1520	0	8
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітнього періоду)	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітнього періоду)	1532	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітнього періоду)	1533	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітнього періоду)	1534	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	29339	182008
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0

Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість:	1610	0	0
за довгостроковими зобов'язаннями			
за товари, роботи, послуги	1615	137457	147701
за розрахунками з бюджетом	1620	26	66261
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	0	0
за розрахунками з оплати праці	1630	187	78
за одержаними авансами	1635	10	2
за розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	1710	2
Усього за розділом III	1695	139390	214044
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	565374	1063463

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за 2019 рік

Фінансові результати

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2317817	1352505
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0

Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1877041)	(1252278)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	440776	100227
Валовий: збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	103214	37580
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2130	(0)	(0)
Адміністративні витрати	2130	(19255)	(13576)
Витрати на збут	2150	(2457)	(2609)
Інші операційні витрати	2180	(169524)	(106485)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	352754	15137
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	637	262
Інші доходи	2240	1870	1
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(1159)	(875)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(23118)	(14498)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	330984	27
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-59577	-5
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	271407	22
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	(0)	(0)